

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

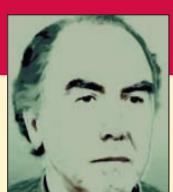
ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

Ζωνικά

ΕΤΟΣ 26ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 109 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

ΕΚΔΙΛΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Η Ιστορία του Νομού Καρδίτσας

20

Μετά την απελευθέρωση, με το Β.Δ. της 21/3 Μαρτίου 1882, η Θεσσαλία διαιρέθηκε σε δύο νομούς: Λαρίσης και Τρικάλων. Ο νομός Τρικάλων περιλάμβανε τις επαρχίες: Τρικάλων, Καλαμπάκας και Καρδίτσας. Τα επόμενα χρόνια και επί μισόν αιώνα η Καρδίτσα μεταβαλλόταν από Επαρχία σε Νομό και τανάπαλι, ως εξής:

Έδρα Επαρχίας: Από 21-3-1882 μέχρι 7-8-1887

Έδρα Νομού: Από 7-8-1887 μέχρι 2-5-1891, με πρώτο Νομάρχη τον πρωτοδήκη Νικόλαο Δραγάτση.

Έδρα Επαρχίας: Από 2-5-1891 μέχρι 14-3-1899.

Έδρα Νομού: Από 14-3-1899 μέχρι 16-11-1909.

Έδρα Επαρχίας: Από 16-11-1909 μέχρι τον Αύγουστο του 1944.

Επιπλέον, από τον Αύγουστο του 1944 η Καρδίτσα οριστικοποιήθηκε ως έδρα Νομού.

Υποθέτουμε ότι αυτό το "παιγνίδι" των συνεχών μεταβολών, από Επαρχία σε Νομό και τανάπαλι, παιζόταν από την εκάστοτε κυβέρνηση, για εκλογικούς λόγους και, φυσικά, ήταν εις βάρος του τόπου.

Οι Δήμοι του Νομού Καρδίτσας

Ο Νομός Καρδίτσας διαιρέθηκε σε ένδεκα Δήμους, τους εξής:

1. Δήμος Καρδίτσας με πρωτεύουσα την Καρδίτσα.
2. Δήμος Τίτανος με πρωτεύουσα τον Παλαμά.
3. Δήμος Φύλλου με πρωτεύουσα το Φύλλο.

Συνέχεια στην 3η σελ.

1. Λάμπρος Γιριβέλλας: "Η Ιστορία του Νομού Καρδίτσας" (20 μέρος) ..... σελ. 1-3
2. Βασίλης Καραγάνης: "Καλοκαίρια στη Ραχούλα" 1-4
3. Παναγιώτης Αγ. Κατσιούλας: "Η κόφα" 1-5
4. Γιώργος Κλήσης: "Η αρχοντιά, κατά τον Κων/νο Τσάτσο" 1-5
5. Σούλα Τόσκα-Κάμπα: "Έθιμα γύρω από τη γέννηση του παιδιού" 1-5
6. Θωμάς Κίσσας: "Το αρσενικό παιδί, κατά τον Όμηρο και το Δῆμ. Τραγούδι" 1-8
7. Μάρκος Παπάς: "Τρίλιες και φτερουγίσματα" (ποίημα) 2
8. Κοινωνικά, Συνδρομές, Ανέκδοτα, Αινίγματα 2
9. Έγραψαν για τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά" 2
10. Ζωγλοπίτες που διαμόρφωσαν το χαρακτήρα του Ζωγλοπού.6
11. Χιονισμένη Ραχούλα. 7
12. Τι είναι οι "Ειδοί του Μαρτίου". 8
13. Παρμενίων Μπώλος: "Ο Γερμανός και το παράξενο ανδρόγυνο" 8
14. Πέτρος Παπαζαρκάδας: "Ο Λοχίας" 9
15. Νικολάου Πολίτη: "Ο Θεός και οι γίγαντες" 9
16. Τα παλιά σχολικά βιβλία 9
17. Κώστας Τζωανόπουλος: "Ευκαιριακοί προστάτες, συναγωνιστές, λυκοφίλες" 10
18. Προσέχουμε την υγεία μας: "Κόκκινο και λευκό κρέας" 10
19. Πιο άγριος ο γιος από τον πατέρα! 10
20. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: "Η Ομηρική γλώσσα" 11
21. Τι διαφέρει η κόλαση από τον παράδεισο 11
22. Η Συμφωνία των Πρεσπών 11
23. Πόσο δίκιο είχε ο Κικέρων! 11
24. Βελτιώνονται οι υποδομές του Δήμου Ιτάμου 12
25. Έτος εκλογών (χρονογράφημα) 12
26. Αθλητικές επιδόσεις: Βαγγέλης Χαραλαμπάκος 12

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑ ΣΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ

Όταν ήμουν στην υπηρεσία, μετά τις θερινές διακοπές των σχολείων φρόντιζα να πηγαίνω νωρίς στη θάλασσα ώστε να μου δοθεί, οικογενειακώς, η ευκαιρία να παραβρεθούμε και στα τρία πανηγύρια που γίνονται στα τρία εξωκλήσια του χωριού μας. Αργότερα έγιναν τέσσερα.

Το καλοκαίρι στην Καρδίτσα κάνει ανυπόφορη, αφόρητη ζέστη, η ατμόσφαιρα είναι αποπνικτική, και η πόλη αδειάζει από κόσμο και σου δίνει την αίσθηση, την εντύπωση ότι είναι έρημη. Τα παιδιά ούτε στιγμή δεν ήθελαν να μείνουν σ' αυτή μετά την επιστροφή μας από τα

Συνέχεια στην 4η σελ.

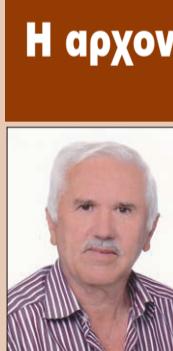

Η κόφα

Κόφες, κατασκευασμένες από τον μακαρίτη Βασίλη Α. Τσιμάκη

Συνέχεια στην 5η σελ.

Η αρχοντιά κατά τον Κων/νο Τσάτσο (1899-1987)

Εισαγωγή - Επμέλεια:

Γεώργιος Κλίμος

Τα Άγραφα είναι η σημαντικότερη κοιτίδα των νομάδων κτηνοτρόφων που είναι οι Σαρακατσαναίοι. Και στην πάνω από την Καστανιά ορεινή περιοχή έκαλοκαίριαν πολλά τσελιγκάτα τους. Αρχίζουμε από τα Β.Δ. βουνά Καραμανώλη, Βουτσικάκι, Ντεληδήμι, Καρυά, Μπορλέρο, Κριθάρια, Έλατο, όπου ήταν τα τσελιγκάτα των Κολοβιάνων, Μποταίων, Ψαρογιωργαίων, του αρχιτελιγκά Μαλαμούλη που είχε πολλά ιδιόκτητα λιβάδια

αγορασμένα από τους Γουζαίους και Ζαχαρακόπουλο. Στον Έλατο οι Ακριβακαίοι με δικό τους λιβάδι στο Ντεληδήμι. Νοτιότερα οι Ζυγογιανναίοι με δικά τους και αυτοί λιβάδια στο Πυργούλι και στο Μέγα Κάμπο, που τ' αγόρασαν κι αυτοί από τους Γουζαίους. Οι Βελετζαίοι που επίσης είχαν αγοράσει από τους Γουζαίους πολλά λιβάδια (Μπέσια, Σταυρός).

Εισαγωγή

Καλαμπαλικαίοι, οι Πατσιαουραίοι, Αραπογιανναίοι, Σπυραίοι, Χαλβατζαίοι και μερικοί άλλοι είχαν τα χιλιάδες πρόβατά τους στις Νιάλες και το Σβων. Οι Τσιγαριδαίοι στα Καμάρια, οι Καλαίοι στη Μπάρτσα, Περδικόβρυση κι αλλού. Στα λιβάδια της Καστανιάς

Συνέχεια στην 5η σελ.

Έθιμα γύρω από τη γέννηση του παιδιού Της Σούλας Τόσκα-Κάμπα Από το βιβλίο της "Λαογραφικά Αργιθέας Θεσσαλικών Αγράφων"

Εισαγωγή - Επμέλεια:

Γεώργιος Κλίμος

Το παιδί θεωρείται, από τα παλιά χρόνια, συμπλήρωμα της οικογενειακής ευτυχίας. Γι' αυτό και ο ερχομός του αποτελείσει μια ιδιαίτερη χαρά όχι μόνο για το ανδρόγυνο αλλά και για ολόκληρο το συγγενολόγο. Τόση ήταν η λαχτάρα ερχομού του παιδιού και το απαραίτητο, όπως νόμιζαν, συμπλήρωμα ενός γάμου, ώστε τα ανδρόγυνα που δεν αποκτούσαν παιδιά, τους άκληρους, όπως τους έλεγαν, θεωρούσαν ότι τα βαραίνει κάποια κληρονομική αμαρτία, που, γι' αυτή πλήρωναν.

Συνέχεια στην 5η σελ.

Το αρσενικό παιδί κατά τον Όμηρο, και το δημοτικό τραγούδι

Η δύια των ηρώων για υστεροφημία εκδηλώνεται και με τους απογόνους. Θέλουν το παιδί τους, στο οποίο βλέπουν τη συνέχεια του εαυτού τους, να συνεχίσει την πατρική δόξα αντάξιο του πατέρα ή καλύτερο απ' αυτόν.

Η αδοξία ή η δόξα του γιου έμμεσα αντανακλά και στον πατέρα, το γεννήτορα και δημιουργό του γιου και αντίστροφα. Αυτό οφείλεται στην ιδιότητα της αγχίσου μνήμης Κοντά στο γιο οι άνθρωποι θυμούνται τον πατέρα, και άθελά τους συγκρίνουν και τους δυο και στα πατρωνυμικά ονόματα, που κάθε στιγμή θυμίζουν τον πατέρα των ηρώων π.χ. Λαερτίας (= γιος του Λάερτη), Πηλείδης (= γιος του Πηλέως).

Συνέχεια στην 8η σελ.

Για τους μικρούς μας φίλους

Τρίλιες και φτερουγίσματα

Μετά τα
βαρυχειμωνιά
και του Μαρτιού
τα πείσματα,
η άνοιξη, η
ομορφονία
μας στέλνει χαιρετίσματα.

Αργοξυπνάνε τα βουνά
κι οι κάμποι ανακλαδίζονται,
αυλές και κήποι γιορτινά
φορούν, ανθοστολίζονται.

Τα χελιδόνια στη φωλιά
πετούν με τιτιβίσματα,
γεμίζει ο ουρανός πουλιά,
τρίλιες και φτερουγίσματα.

Γεμίζουν φύλλα τα κλαδιά,
πράσινα η φύση ντύνεται,
κι η ανεμώνα στην πλαγιά,
βγαίνει να δει τι γίνεται.

ΜΑΡΚΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ
ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας
Λάμπρος Α. Γριβέλλας
Βασιλής Χ. Καραγιάννης

τηλ. 6976777462
τηλ. 2441020480
τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
M. Απεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

ΕΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΑ Ζ.Χ.

Βίκτωρ Κοντονάτσιος,
πρόεδρος της
Φιλαρχαίου Εταιρείας
Αλμυρού.

Συγχαρητήρια θερμά
και καλή δύναμη για
συνέχιση.

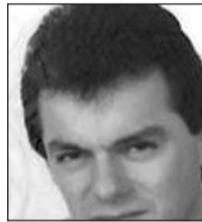

Δομήνικος Βερίλλης,
πρώην Δήμαρχος
Καρδίτσας.

Συγχαρητήρια σε
όλους τους συντελεστές
και τον πρόεδρο. όχι
μόνον για αυτή την
έκδοση αλλά για τη
συνολική δουλειά.

Γιώργος Καραγιάννης
Συγχαρητήρια,,, ένα
ευχαριστώ είναι
λίγο,,χαίρομαι όταν
βλέπω το χωριό
καταγωγής μου να το
στηρίζουν ακόμα και
σήμερα που όλα έχουν
διαβρωθε... καλή
δύναμη, καλή συνέχεια!

Γιάννης Μπαλτής
(Νεράιδα Δολόπων)
Θερμά συγχαρητήρια
και καλή συνέχεια...!!!

Κώστας Σπανός
(Εκδότης του
"Θεσσαλικού
Ημερολόγιου"-Λάρισα)
Συγχαρητήρια!

Για τους μικρούς μας φίλους

Μαθητής που ρωτήθηκε πόσο ετών είναι, απάντησε ως εξής: είμαι το
1/5 του αθροίσματος της ηλικίας των γονέων μου. Αν ο πατέρας του
είναι 40 ετών και η μάνα του 35, πόσων ετών είναι ο μαθητής;
Λύση: $40 + 35 = 75$ ο ήλικες των γονών
 $75 \times 1 = 75 = 15$ ετών είναι ο μαθητής.

5 5

Θωμάς Κίσσας

Εδώ γελάμε

Ανέκδοτο

ΚΑΛΟΙ ΦΙΛΟΙ!

Δυο φίλοι βρήκαν περίπτωτο στο δάσος. Ξαφνικά βλέπουν
μια αρκούδα να έρχεται τρέχοντας καταπάνω τους. Ο πρώτος
φίλος έμεινε ακίνητος, ενώ ο άλλος άρχισε να δένει τα
κορδόνια του.

- Γιατί δένεις τα κορδόνια, μήπως μπορείς να τρέξεις
περισσότερο από την αρκούδα; λέει ο πρώτος.

- Όχι, βέβαια, αλλά θα τρέχω περισσότερο από εσένα, του
απαντά ο άλλος.

Αινίγματα

1) Έχει γλώσσα αλλά δεν μιλάει, πάει παντού αλλά δεν
περπατάει.

2) Τι είναι αυτό που σταματάει να υπάρχει με το που πεις
το όνομά του.

3) Τι ταξιδεύει σ' όλο τον κόσμο, μένοντας σε μια γωνία.

4) Τι είναι αυτό που έχει ποτάμια χωρίς νερά, δάση χωρίς
δένδρα και πόλεις χωρίς κτήρια.

5) Το μεγαλύτερο ονόμα στον κόσμο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχίες

1) Η **Φωτεινή Τσούτσουρα** του Παύλου

έλαβε το πτυχίο της σχολής "Διοίκηση
Επιχειρήσεων" του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

2) Η **Αρετή Τσιούκη** του Λάμπρου

έλαβε το πτυχίο της τμήματος Αρχειονομίας,
Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, της Σχολής Πληροφορίας και Πληροφορικής του Ιονίου
Πανεπιστημίου.

3) Ο **Θωμάς Τσιούκης** του Λάμπρου

έλαβε το πτυχίο του Κοινωνικής Διοίκησης και
Πολιτικής Επιστήμης της Σχολής Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών του
Δημοκράτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

4) Η **Γιώτα Κίσσα** του Ευαγγέλου και της Βασιλικής

και εγγονή του Δημητρίου και της Πότας
Κίσσα επέτυχε στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η **Βασιλική Κών/νου Σιώκου** και ο σύζυγός της **Σπύρος Χρήστου**
έφεραν στη ζωή το πρώτο τους κοριτσάκι στις 7/12/2018. Να τους
ζήσει!

Γέννηση

Βάπτιση

Στις 22/9/2018 στον Ι.Ν. Αγ. Δημητρίου Βόλου, ο **Αναστάσιος Ζαχαρίς** και η **Πραξιθέα
Ξεπαπαδάκη** βάφτισαν το δεύτερο παιδί τους και το όνομα αυτού **Αριστείδης - Φανούριος**.

Θάνατοι

Αθηνά Αναστ. Ζαχαρί. Απεβίωσε στις 17 Ιανουαρίου 2019, σε ηλικία 92
ετών η πρεσβυτέρα Αθηνά + Αναστασίου Ζαχαρί, το γένος Φώτη Ζάιρα και
κηδεύτηκε στο Βόλο, κοντά στον αειμνηστο σύζυγό της παπα-Τάσιο. Η Αθηνά
υπήρξε υπόδειγμα συζύγου, μητέρας και γιαγιάς και συμπαραστάθηκε επάξια
τον παπα-Τάσιο σε όλη την πολύχρονη ιερατεία του.

Αγόρω Ευαγγέλου Κωτσιαρίδη. Απεβίωσε στις 5 Φεβρουαρίου 2019, σε
ηλικία 80 ετών, ύστερα από επώδυνη νόσο, η Αγόρω σύζυγος Ευαγγέλου
Κωτσιαρίδη, το γένος Κώστα Βρέκου και κηδεύτηκε στη Ραχούλα. Πιστή
σύζυγος και καλή μητέρα και γιαγιά, ζήσε για να χαρεί παιδιά και εγγόνια. Θα
μας λείψουν τα παλιακά τραγούδια της που δημοσιεύτηκαν και στα
"Ζωγλοπίτικα Χρονικά".

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (30/11/2018-5/3/2019)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ (402)	20	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (420)	20
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΛΑΜΑΡΑ (403)	20	ΦΩΤΙΟΣ ΝΑΚΑΣ (421)	20
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ (404)	20	ΗΛΙΑΣ ΚΙΣΣΑΣ (423)	20
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ (405)	20	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΙΣΣΑΣ (424)	20
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΣΙΑΚΟΣ (406)	20	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΣΑΣ (425)	20
ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΙΤΣΗΣ (407)	10	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΣΑΣ (426)	10
ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΜΠΟΥΡΑΣ (408)	30	ΦΩΤΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΣΑΣ (427)	10
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΣΙΜΑΚΗΣ (409)	20	ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ (428)	20
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΑΛΑΝΗ (410)	20	ΒΑΪΟΣ ΠΙΤΣΑΡΙΩΤΗΣ (429)	20
ΠΑΥΛΟΣ ΤΣΟΥΤΣΟΥΡΑΣ (411)	20	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (430)	10
ΕΙΡΗΝΗ ΑΒΡΑΜΙΔΗ - ΜΑΝΩΛΗ (412)	50	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΠ. ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ(431)	30
ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΤΣΙΟΤΡΑ (413)	30	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΝΑΣΙΑΚΟΣ (432)	25
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΝΑΚΟΣ (414)	30	ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ	

Η Ιστορία του Νομού Καρδίτσας

Συνέχεια από τη σελ. 1

4. Δήμος Κιερίου με πρωτεύουσα τους Σοφάδες.
5. Δήμος Ταμασίου με πρωτεύουσα το Λεοντάρι.
6. Δήμος Καλλιφώνιου με πρωτεύουσα το Καλλιφώνι.
7. Δήμος Νευροπόλεως με πρωτεύουσα το Νεοχώρι.
8. Δήμος Ιθώμης με πρωτεύουσα το Φανάρι.
9. Δήμος Αργιθέας με πρωτεύουσα τη Μπουκοβίτσα (Ανθηρό).
10. Δήμος Γόμφων με πρωτεύουσα το Μουζάκι.

11. Δήμος Ιτάμου με πρωτεύουσα το Ζωγλόπι.

Μια σύγκριση με τη νεότερη χωροθέτηση των Δήμων, μας οδηγεί στη διαπίστωση ότι η παραπάνω διάίρεση έχει πολλά κοινά στοιχεία με τους "Καιποδιστριακούς" Δήμους, οι οποίοι, όπως αποδεικνύεται στην πράξη, κακώς αντικαταστάθηκαν από τους δυσλειτουργικούς σημερινούς Δήμους.

Δήμος Καρδίτσας

Η πόλη της Καρδίτσας στην πρώτη απογραφή μετά την απελευθέρωση (18/8/1881), είναι πρωτεύουσα της "Επαρχίας Καρδίτσης" του Νομού Τρικάλων και αριθμεί 4.504 κατοίκους.

Ο "Δήμος Καρδίτσης", κατά τα πρότυπα των Δήμων της ελεύθερης Ελλάδας, που καθιερώθηκαν επί Βαυαροκρατίας, αποτελείται από την Καρδίτσα, Καρδίτσα-μαγούλα, Δελή Ιμπραήμ (Αγιοπηγή), Νταούτι (Μέλισσα), Κουμάδες Σταυρός, Μύρους, Κρύα βρύση, Ρούσο. Καμινάδες, Κουρτέσι (Πρόδρομος), Πιτσαρί (Αρτεσιανό), Ίσαρι (Παλιοκλήσι), Σαρακίνα (κατεστραμμένο), Ζουλφικάρ (Ξενονέρι) και Καπουτσί (Άγιος Θεόδωρος), εν όλω 17 οικισμούς με 10.299 κατοίκους.

Η πόλη αποτελούνταν από τις παρακάτω συνοικίες (μαχαλάδες):

1. **Αϊλιάκ** (οκνηρού) μαχαλάς. Από Ηρώων Πολυτεχνείου -Καραϊσκάκη-Βασιαρδάνη-σιδηροδρομική γραμμή.

2. **Μποσταντζή** μαχαλάς. Από όρια Αϊλιάκ μέχρι Παυσόλιπο.

3. **Βαρούσι.** Όρια Καμινάδων-Ιεζεκιήλ-Δικαστικό Μέγαρο.

4. **Τσαροί Τζαμί ή Χότζα** μαχαλάς. Ανατολικά της οδού Φαναρίου.

5. **Σιλιχτάρ** (οπλοφόρου) μαχαλάς. Βόρεια του Χότζα μαχαλά μέχρι την οδό Τρικάλων.

7. **Αγιάς** (μπεκρή) μαχαλάς. Βόρεια του Σελιχτάρ μέχρι Ματαραγκιωτάδες.

8. **Κούρτ** (λύκου) μαχαλάς. Δυτικά του Σελιχτάρ μαχαλά.

9. **Τσαούς** (επιλοχία) μαχαλάς. Περιοχή Ευαγγελιστρίας.

10. **Καραντά** (ζαρκάδι) μαχαλάς. Περιοχή Αγίας Παρασκευής.

Υποψήφιοι βουλευτές της Επαρχίας Καρδίτσας

Οι πρώτες βουλευτικές εκλογές στη Θεσσαλία έγιναν στις 20 Δεκεμβρίου 1881. Η επαρχία Καρδίτσας εξέλεξε έξι (6) βουλευτές μεταξύ των 14 υποψήφιών, που ήταν οι εξής: Κων/νος Αγαθοκλής, Τιμολέων Αδαμόπουλος, Άλη Βέντης, Απόστολος Βασιαρδάνης, Κων/νος Ζογλοπίτης, Αθανάσιος Καζαμπάκας, Σπυρίδων Καραϊσκάκης, Λεωνίδας Κουκορίκος, Δημήτριος Τερτίπης, Γεώργιος Σταμούλης, Κων/νος Τσάπαλος, Γεώργιος Φραγκίδης.

Εκλεγέντες βουλευτές

Σπυρίδων Καραϊσκάκης, Δημήτριος Τερτίπης, Απόστολος Βασιαρδάνης, Λεωνίδας Κουκορίκος, Γεώργιος Φραγκίδης, Τιμολέων Αδαμόπουλος.

Αναπληρωματικές εκλογές της 23/9/1884

Ο βουλευτής Καρδίτσας Σπυρίδων Καραϊσκάκης ανακαλείται στο στράτευμα και τοποθετείται στη θέση του

Β' αρχηγού στρατού. Κατά συνέπεια, παραιτείται του βουλευτικού αξιώματος και προκηρύσσονται αναπληρωματικές εκλογές για τις 23/9/1884. Η μερίδα Τερτίπη- Κουκορίκου προβάλλει ως υποψήφιο τον Αθανάσιο Καζαμπάκα, ενώ η μερίδα Αδαμόπουλου-Φραγκίδη-Βασιαρδάνη, τον Κων/νο Παλάσκα. Στις 31/8/1884 ανακηρύσσονται ως υποψήφιοι οι δύο προμηθέντες και ο Δημήτριος Ιωαννίδης. Βουλευτής εκλέγεται ο Αθανάσιος Καζαμπάκας με 6154 ψήφους, έναντι 5000 ψήφων του Παλάσκα και 1948 του Ιωαννίδη.

Έπαρχοι Καρδίτσας

Πρώτος Έπαρχος Καρδίτσας είναι ο Κων/νος Γκίκας, "άνδρας συνετός και δραστήριος", κατά την έκφραση του δημάρχου Καρδίτσας Καχριμάν Βέη, ο οποίος, στις 24/9/1882, με επιστολή του στην εφημερίδα "ΚΑΡΔΙΤΣΑ" του απευθύνει το "κατευόδιο", διότι ο Γκίκας μετατίθεται στα Φάρσαλα. Η επιστολή έχει ως εξής:

Ο Δήμαρχος Καρδίτσας

Προς τον κ. Κων/νο Γκίκαν
μέχρι τούδε Έπαρχον Καρδίτσης

αναμνήσεις.
Εν Καρδίτσῃ 24/9/1882
Ο Δήμαρχος
Καχριμάν Βέης

Αναλόγου περιεχομένου ευχαριστήρια επιστολή του Κων/νο Γκίκα προς το δήμαρχο Καρδίτσας δημοσιεύτηκε στην ίδια εφημερίδα, στις 26/9/1882.

Στις 3/8/1884 καθήκοντα Επάρχου Καρδίτσας αναλαμβάνει ο Δημήτριος Γρανίτσας. Παραμένει άγνωστο ποιος ήταν Έπαρχος Καρδίτσας κατά το ενδιάμεσο διάστημα των δύο ετών. Είναι δε ενδεχόμενο και να μην είχε τοποθετηθεί Έπαρχος, πράγμα που συνέβη για δεκαετίες αργότερα. Στις 15/6/1885 Έπαρχος Καρδίτσας διορίζεται ο Γεώργιος Αποστολίδης.

Δήμαρχοι Καρδίτσας

Δήμαρχος Καρδίτσας μέχρι τις πρώτες Δημοτικές εκλογές, που έγιναν το 1883, παρέμεινε ο και επί τουρκοκρατίας Δήμαρχος Καχριμάν Βέης Αβδουλάχ Βέης. Ο Καχριμάν, αν και οθωμανός, τα πεπραγμένα του μαρτυρούν ότι ήταν άνθρωπος νουνεχής, αγαπούσε την πόλη του, προσαρμόστηκε στη νέα κατάσταση και συνεργάστηκε αρμονικά με τις Αρχές. Το τηλεγράφημα που έστειλε στην κυβέρνηση μετά την είσοδο του ελληνικού στρατού στην Καρδίτσα είναι χαρακτηριστικό:

Προς τον πρωθυπουργό κ. Κουμουνδούρου

Σήμερον περί ώραν 9ην εισήλθεν εν τάξει και ζητοκραυγών ο ελληνικός στρατός εν τη πόλει μας και τοις πέριξ χωρίοις, εφ' ω και συγχάρομεν τη σεβαστή κυβερνήσει, εκφράζοντες την βαθείαν ημών ευγνωμοσύνην επί τη αναιμάκτω λύσει του ζητήματος ημών και την ανέκφραστον ημών χαράν επί τη ενώσει ημών μετά της μητρός Ελλάδος.

Ο Δήμαρχος Καρδίτσης
Καχριμάν Βέης

Ο πρώτος εκλεγμένος Δήμαρχος Γιωργούλας Σταμούλης

Πρώτος εκλεγμένος Δήμαρχος Καρδίτσας είναι ο Γιωργούλας Σταμούλης που κατάγεται από το Μοσχολούρι. Οι δημοτικές εκλογές έγιναν στις 19 Μαΐου 1883. Υποψήφιοι δήμαρχοι ήταν: Γιωργούλας Σταμούλης, Αντώνης Α. Καπάλας, Χρήστος Λάππας, Νικόλαος Μανθόπουλος.

Για τη θέση των δημαρχιακών παρέδρων (αντίστοιχοι των σημερινών αντιδημάρχων) υποψήφιοι ήταν: Αναγνώστης Οικονομόπουλος, Δημήτριος Ευσταθόπουλος, Στέφανος Σαμωνάς, Ζαχαρίας Φαλιάγκας, Αθανάσιος Κωστάμης, Λεωνίδας Τσιάπαλος, Απόστολος Γαλανόπουλος, Αναγνώστης Οικονόμου, Γρηγόριος Βλαχούτσος, Ιωάννης Μπαμπλέκης, Βασιλείος Αρβανιτάκος και 48 υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι.

Οι πρώτες δημοτικές εκλογές στην Καρδίτσα ήταν επεισοδιακές. Στις 18/5/1883 η "ΚΑΡΔΙΤΣΑ" δημοσιεύει ανακοίνωση του Γ. Σταμούλη με την οποία διαψύνει "σπερμολογίες" των αντιπάλων του, ότι, δήθεν, αν εκλεγεί, θα ακυρωθεί η εκλογή του, διότι δεν ήταν εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους του Δήμου Καρδίτσας.

Δήμαρχος εκλέγεται ο Γιωργούλας Σταμούλης, αλλά η εκλογή του ακυρώνεται με την υπ' αριθ. 30/1883 απόφαση του Πρωτοδικείου Καρδίτσης. Ο Σταμούλης υπέβαλε ένσταση, δικαιώθηκε, και τελικά ανάλαβε δήμαρχος στις 7/8/1883.

(συνεχίζεται)

Στο επόμενο φύλλο:

Η Εκπαίδευση στην Καρδίτσα και την περιοχή της)

Οι πολιτικοί του Ζωγλοπιού

Λεωνίδας Γεωργίου Κουκορίκος, Κων/νος Ιωάννου Ζογλοπίτης, Παυσανίας Πάνου Ζογλοπίτης

Αυτή την εποχή - τέλη 19ου με αρχές του 20ου αιώνα - ο Δήμαρχος Ιτάμου και η πρωτεύουσά του, το Ζωγλόπι, έχει έντονη συμμετοχή στα πολιτικά πράγματα της Επαρχίας Καρδίτσας, χάρη στην επιρροή που ασκούσαν οι μεγάλες οικογένειες των Κουκορικαίων και των Ζογλοπιτών.

•

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑ ΣΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

Θαλασσινά μπάνια παρά να έρθουμε αμέσως στο χωριό και στο σπίτι μας.

Έτσι αφού πάρονται μια αναπνοή από τη θάλασσα και ετοιμάζαμε τα πράγματα που θα μας ήταν αναγκαία με το αυτοκίνητο μας ένα πρώιμο αναχωρούσαμε για τη Ραχούλα. Το σπίτι μας καθαρό και συγκρισμένο από καιρό μας περίμενε με διάπλατα ανοιγμένες τις πόρτες που σου έδινε την αίσθηση, την εντύπωση ότι μας υποδέχονταν καλόκαρδα και με ανοιχτές τις αγκάλες.

Η αλήθεια είναι ότι όλοι στο χωριό, μικροί και μεγάλοι τα περνάγαμε ωραία και ευχάριστα ανάμεσα σε ανθρώπους συγγενείς, γείτονες, φίλους και χωριανούς και τα παιδιά τώρα ζούσαν μια περίοδο γεμάτη χαρές, με παιγνίδια, εκδρομές χωρίς βασανιστικά προγράμματα και σχολικές υποχρεώσεις. Μια ζωή ξένοιαστη, ανέμελη χωρίς φροντίδες και σκοτούρες με χορταστικό ύπνο και άφθονα και εκλεκτά φρούτα, μέσα σ' ευχάριστο περιβάλλον με καθαρή ατμόσφαιρα και σ' ένα τοπίο γεμάτο δένδρα, πρασινάδες και δροσερό αεράκι.

Εδώ δίνονταν η ευκαιρία στα παιδιά να γνωρίσουν καλά το χωριό τους, ενδιαφέρουσες περιοχές, να παίξουν, να κάνουν κούνια, να ανεβούν καβάλα σε μουλάρια και γαϊδουράκια. Να γνωρίσουν τη χελώνα, τον σκαντζόχιορο, να ακούσουν τον Γκιώνη, την κουκουβάγια και πολλά ζώα και πιπτά όπως το λαγό, τον ασβό ακόμα και κοπάδια πέρδικες υπήρχαν τότε.

Το πρόγραμμα απασχόλησης της επόμενης ημέρας το καταρτίζαμε την προηγούμενη για να έχει καλά και ευχάριστα αποτελέσματα. Πολλές φορές το πρόγραμμα προέβλεπε επίσκεψη σε διάφορες τοποθεσίες στο ποτάμι. Πότε πηγαίναμε στο ποτάμι στην Κατσαρογιάννη, πότε κάτω στη Ραχούλα, πότε στο μέσο του Καραγιάννη ακόμα και στη Χιλιαδού φτάναμε όταν τα παιδιά μεγάλωσαν.

Πρώι - πρώι ξεκινούσαμε για το ποτάμι και κυρίως για το κομμάτι εκείνο που βρίσκεται κάτω από το χωράφι στην Κατσαρογιάννη. Ξεκινούσαμε με τη δροσιά για το ποτάμι παίρνοντας μαζί μας υποτυπώδη σύνεργα ψαρικής. Στο ποτάμι που την εποχή εκείνη ήταν πεντακάθαρο και τα νερά του έτρεχαν γάργαρα και καθαρά σχηματίζοντας άσπρους αφρούς όπου συναντούσαν βράχους ή πέτρες, καθόμασταν κάτω από σκιερά πλατάνια και παρατηρούσαμε τις μεγάλες σε πέτρα λαξευμένες γούρνες, τα ψάρια, τα βατράχια, τα καβούρια, τις νεροχελώνες και τις αρδιαστικές νεροφίδες καθώς και τα έντομα εκείνα που πετούσαν πάνω από την επιφάνεια του νερού. Καθόμασταν ώρες ολόκληρες στην ευχάριστη, στην απολαυστική δροσιά που δημιουργούσαν τα βαθύσκια πλατάνια με τα πυκνά φυλλώματα μαζί με τα νερά του ποταμού. Η ευχάριστη έκπληξη των παιδιών ήταν όταν το σχοινί του αγκιστριού πάλλονταν και ανασύρονταν κανένα ψαράκι γαντζωμένο στο αγκίστρι ή όταν πιάναμε κανέναν κάβουρα στα ρηχά νερά με το χέρι. Τη σοδειά αυτή του ψαρέματος τη βάζαμε σε πλαστικό κουβά με λίγο νερό που είχαμε μαζί μας και περιχαρείς πάρονται το δρόμο για το σπίτι μας.

Άλλες φορές, με το αυτοκίνητο, πηγαίναμε στο Παλιοζωγλόπι να ανάψουμε τα καντήλια στην Αγία Παρασκευή που είναι εκκλησία του Κάτω Μαχαλά και προστάτιδα του χωριού μας και να δούμε τα παιδιά λημέρια μας και τις καρυδιές σαν έχουν καρύδια. Να μάσουμε ρίγανη και μέντα και να κάνουμε καμιά βόλτα μέχρι τη βρύση του Μπαλτά που τα καλοκαίρια άλλοτε μας δρόσιζε με το κρύο και γάργαρο νερό της και να πιούμε και τώρα κρύο και δροσερό νερό έχοντας μαζί μας για κολασίσι σύκα και σταφύλια.

Κάθε καλοκαίρι θεωρούσαμε απαραίτητη την επίσκεψη στο ζάβατο ή καστανιών που βρίσκεται στην τοποθεσία Τούρλα. Δεν

γίνονταν μόνο για να δούμε εάν έγινε καμιά ζημιά από καιρικά φαινόμενα ή λαθορούλευση αλλά για μένα είχε και συναισθηματικός λόγους διότι τα καλοκαίρια που ήμουν μικρός και πήγαινα με τον πατέρα μου στην Τούρλα μου διηγούνταν ότι στο μέρος αυτό ο παππούς του Δημητράκης Καραγιάννη, γιος του σαρακατασιάνου Γιαννάκη έφερε τα καλοκαίρια το μεγάλο του κοπάδι από του κουτσιού και είχε το γρέκι, τη στρούγκα στο ζάβατο γι' αυτό η τοποθεσία λέγεται και Γρεκάκι. Πολλές φορές, όταν τα παιδιά μεγάλωσαν και τόλεγαν τα κότσια τους, την εκδρομή στην Τούρλα την επεκτείναμε μέχρι του Γιώτη και τη βρύση της Βασιλικής όπου και τρώγαμε εκεί απολαμβάνοντας τα πιούσια νερά και την ομορφιά της φύσης, έχοντας για

παρέα το θρόισμα των ελατιών και το κελάρδημα των πουλιών. Η ευχαρίστηση που νιώθαμε μέσα στον απέραντο ελατιά δε λέγεται, δε μολογίεται, δεν εκφράζεται και δεν περιγράφεται. Ζούσαμε ένα μέρος, ένα κομμάτι από το βιβλίο του Ζαχαρία Παπαντωνίου: "Τα Ψηλά Βουνά".

Όταν ωρίμαζαν τα σταφύλια και τα σύκα κάναμε τοπικές πρωινές επισκέψεις στο κοντινό κτήμα μας στο Κατσαρογιάννη για σύκα διότι η περιοχή αυτή βγάζει τα εκλεκτότερα σύκα του χωριού μας. Άλλοτε πηγαίναμε στο αμπέλι της αδελφής μου στην Καρούτα. Με το αμπέλι αυτό με συνέδεαν συναισθηματικοί λόγοι. Το φύτεψα εγώ με τον πατέρα μου μετά τον επαναπατρισμό του χωριού αλλά και πολλές αναμνήσεις είχα από τα παλιά αμπέλια.

Άλλοτε μέναμε στο σπίτι και περιποιούμασταν το περιβόλι και τον λαχανόκηπο. Στη δουλειά αυτή με βοηθούσαν και τα παιδιά όταν μεγάλωσαν. Το περιβόλι τα καλοκαίρι μας προμήθευε άφθονα και εκλεκτά φρούτα που δεν τα έβρισκες εύκολα στην αγορά. Το είχα φυτευμένο με τα καλύτερα δένδρα και με σπάνιες ποικιλίες. Και τι δεν είχε αυτό το περιβόλι για την περίοδο του καλοκαριού. Όλα τα είδη σε ποικιλίες: αχλάδια, δαμάσκηνα, ροδάκινα, μήλα, βανίλιες, σύκα, σταφύλια ακόμα και κράνα. Ο μπαξές μας απ' όλα είχε και άνηθο, μαϊδανό, σέλινο, μάραθο, καρότα, χόρτα για βράσιμο και διάφορα λαχανικά για πίτες. Επίσης πατάτες, κολοκυθάκια, ντομάτες, πιπεριές, μελιτζάνες και αγγουράκια.

Τα βράδια ήταν ώρα για έξοδο στην πλατεία και στα φαγάδικα του χωριού μας για σουβλάκια και κρύες μπύρες. Υπήρχαν δημόσιες υπηρεσίες και το σχολείο λειτουργούσε με πολλά παιδιά και δασκάλους. Τα καλοκαίρια έρχονταν πολλοί χωριανοί με τις οικογένειες τους ακόμα και από το εξωτερικό. Η πλατεία του χωριού μας γέμιζε, βούλιαζε από κόσμο και παιδόκοσμο. Τα τραπέζια των κατασημάτων ήταν απλωμένα στην πλατεία και κάτω από τα αιωνόβια πλατάνια γεμάτα από πελάτες που έτρωγαν, συζητούσαν,

διασκέδαζαν λες και είχαν κάθε βράδυ πανηγύρια και χαρές. Πολλοί από τους πελάτες ήταν από την Καρδίτσα και τα γύρω χωριά. Έρχονταν κυρίως τις ζεστές ημέρες για να ανακουφιστούν από το δροσερό αεράκι της κουμπάρινας.

Καθόμασταν, λοιπόν, σ' ένα τραπέζι με συγγενείς, συναδέλφους, φίλους, χωριανούς και απολαμβάναμε φρέσκα κρεατικά που μασχιθολούσαν ρίγανη και δροσερές μπύρες ενώ οι συζητήσεις έφταναν στο φουλ. Κάποτε όμως η πλατεία σιγά - σιγά άρχιζε να αραιώνει από κόσμο, τα παιδιά να νυστάζουν και το ωρολόγι της εκκλησίας σήμαινε για ύπνο.

Μπροστά πίσω του Δεκαπενταύγουστου πλημμύριζε από κόσμο, τα σπίτια έφταναν στο αδιαχώρητο και οι συκιές δεν πρόκαναν να ωριμάζουν τους καρπούς τους. Στο μεγάλο αλλά και τελευταίο

πανηγύρι της Παναγίας παραβρίσκονταν σύσσωμο το χωριό και πολλοί άλλοι που είχαν σχέση με τη Ραχούλα.

Το καλοκαίρι κάπως είχε σωθεί και σιγά - σιγά άρχιζε η αντίστροφη μέτρηση του χρόνου της παραθέρισης. Όπου να ήταν θα άνοιγαν και τα σχολεία. Οι θερινοί επισκέπτες του χωριού καιρός ήταν να επιστρέψουν στις δουλειές τους και στα σπίτια τους. Έτσι το χωριό άδειαζε από τους μουσαφιριάους και τώρα έμειναν οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού.

Σιγά - σιγά και χωρίς να το καταλαβαίνουμε τα χρόνια περνούσαν, οι δεκαετίες έφευγαν και το χωριό άρχισε να μαραζώνει, λες και το κτύπηση αγιάτρευτη αρωράστια. Οι δημόσιες υπηρεσίες αποσύρθηκαν και στο σχολείο μπήκε λουκέτο. Αυτό σήμανε την αρχή του τέλους του χωριού μας. Αλήθεια τι μεγάλη ειρωνεία σε περίοδο σκλαβιάς υπήρχαν παιδιά και δεν υπήρχαν σχολεία και σε εποχή ελευθερίας υπάρχουν σχολεία αλλά όχι και μαθητές.

Το ότι το χωριό μας πληθυσμιακά και γενικά όλα τα χωριά της χώρας μας, ορεινά και μη έχουν συρρικνωθεί σε επικίνδυνο βαθμό και αυτό φαίνεται από τους κατοίκους που παραμένουν στην περίοδο του χειμώνα.

Το ότι ο ύπαιθρος ερήμωσε φαίνεται και από την καλλιέργεια των χωραφών τα οποία παραμένουν χέρσα, μπάρια. Τα κοπάδια λιγόστεψαν και στο δάσος δεν ακούγονται πλέον σαλαγίσματα, σφυρίγματα, γαβγίσματα σκυλιών και ήχοι κουδουνιών, παρά μια απέραντη βουβαμάρα και νεκρική σημείωση παντού.

Τώρα όλα έχουν αλλάξει και καμιά ομοιότητα δεν υπάρχει με το παρελθόν. Τα καλοκαίρια ελάχιστοι χωριανοί μας έρχονται στο χωριό και αυτοί όταν ωρίμαζουν τα σύκα και κον

Η κόφα

Συνέχεια από τη σελ. 1

προσκλήσεις στους γάμους και στα βαφτίσια, εφεύραν την κόφα για τα καλέσματα των συγγενών και φίλων.

Αφού γεμίζανε την κόφα με κρασί ή τσίπουρο, διάλεγαν ένα παλικάρι από το σόι του γαμπρού ή της νύφης και το ορμήγευαν σε ποιους φίλους και συγγενείς να πάει. Όταν το παιδί με την κόφα επισκεπτόταν το σπίτι, έλεγε στον καλούμενο:

"Ο μπάρμπας μου, ο Κώστας παντρεύει το γιο του το Γιώργο με την Αγόρω (ή και το αντίστροφο, αν το κάλεσμα ήταν εκ μέρους της νύφης) τη Κυριακή, στην εκκλησία του χωριού και σας καλεί οικογενειακώς στο γάμο (το ίδιο και στα βαφτίσια)".

Ο καλούμενος έπαιρνε την κόφα, έπινε τρεις γουλιές και έλεγε στον νεαρό: "οι ώρες οι καλές, ευχαριστώ για την πρόσκληση και θα είμαστε όλοι εκεί εξάπαντος". Και στον νεαρό: "και στα δικά σου!".

Η κόφα είχε σχήμα αχλαδιού, ήταν κατασκευασμένη από ξύλο ίταμου ή κέδρου και στο εξωτερικό μέρος είχε παραστάσεις του γαμπρού και της νύφης. Επίσης είχε ωραία λουριά, χρυσοκέντητες κορδέλες με φούντες και κορδόνια από μετάξι.

Όταν ήμουν μικρός, μια μέρα που ήμουν στα πρόβατα με τον πατέρα μου, είχε έλθει ένας νεαρός που κρατούσε μια κόφα και είπε στον πατέρα μου ότι ο αδελφός του Λάμπρος παντρεύει την κόρη του Πανάγιω την Κυριακή στην εκκλησία του χωριού και σας καλεί να έλθετε οικογενειακώς στο γάμο. Ο πατέρας μου πήρε την κόφα στα χέρια του, ήπιε τρεις φορές και είπε στον νεαρό να πει στον αδελφό του ότι την Κυριακή θα είναι εκεί οικογενειακώς.

Όταν έφυγε ο νεαρός, εγώ είπα στον πατέρα μου: "-Γιατί δεν έδωσες και σε μένα να πώ από την κόφα;

Τότε ο πατέρας μου είπε ότι μόνο ο αρχηγός της οικογένειας πρέπει να πιει από την κόφα. Έτσι είναι το έθιμο. Μου είπε ακόμα, πως όταν η λέξη "κόφα", όταν απευθύνεται σε άνδρες για γάμους ή βαφτίσια είναι καλός προάγγελος. Όταν όμως απευθύνεται σε γυναίκες είναι υβριστική.-

Η αρχοντιά κατά τον Κων/νο Τσάτο
(1899-1987)

Συνέχεια από τη σελ. 1

(Πυργούλι και Ίταμο) μισθωτές ήταν οι Κατσιβράιοι και ο Λύτος.

Ο επιφανέστερος τσέλιγκας των Αγράφων ήταν ο Μαλαμούλης. Τον πρόγονο της οικογένειας, το Μήτρο Μαλαμούλη, ο Κων/νος Τσάτος, πρώην Πρόεδρος Δημοκρατίας, στους αποχαιρετισμούς του,(1) τον χαρακτηρίζει τον αιθεντικότερο άρχοντα από όσους στη μακρά και κοσμοπολίτικη ζωή του είχε συναντήσει. Νά, και η σχετική αφήγηση όπου ο Κ. Τσάτος τον χαρακτηρίζει αντιπροσωπευτικό δείγμα αρχοντιάς το γερο- Μαλαμούλη:

"Θα 'μουνα δέκα χρονών. Το καλοκαίρι, όταν τέλειωνα το σχολείο κατέβαινα στο ισόγειο δικηγορικό γραφείο του πατέρα μου, όπου και με έβαζαν να αντιγράφω δικόγραφα. Για τις τέσσερις σελίδες χωρίς περιθώριο, πληρωνόμουν μια δραχμή.

Καθισμένος σ' ένα από τα γραφεία των βοηθών χάζευα πού και πού τους πελάτες, κάθε λογίς, που μπανόβγαιναν. Ένα πρωινό ήλθε ένας λεβεντόγερος με κάτασπρη φουστανέλα. Οι φουστανελάδες ακόμη τότε δεν ήταν σπάνιο φαινόμενο. Είδα τους βοηθούς δικηγόρους να σηκώνονται και να του κάνουν μια ιδιαίτερη θερμή υποδοχή. Ο πρώτος βοηθός που φαίνεται να τον γνώριζε καλά, έπιασε κουβέντα μαζί του, και μια στιγμή τον ρωτάει: "Και τώρα, μπάρμπα Μήτρο, πόσων χρονών είσαι;" Και ο μπάρμπα Μήτρος, με τ' όνομα Δημήτριος Μαλαμούλης που είχε εν τω μεταξύ στρογγυλοκαθίσει, του απαντάει μονολεχτικά...Δύο". Δηλαδή εκατό δύο. Από τα εκατό είχε αρχίσει νέα αριθμηση.

Βγήκε εν τω μεταξύ ο πατέρας μου. Τον οδήγησε στο μέσα γραφείο, τα είπανε με αυτόν και το γιο του, ένα λεβέντη εβδομηνταπεντάρη, και όταν βγήκαν στο δωμάτιο που βρισκόμουν και εγώ, πρώτα μου σύστησε και ύστερα μου ανήγγειλε ότι θα πάμε την Κυριακή να επισκεφθούμε το Μαλαμούλη στο χειμαδί του, κάπου στον Ωρωπό.

Από κουβέντα δεν έπαιρνε ο μπάρμπα Μήτρος. Λίγα λόγια, μετρημένα, βαριά. Τους βοηθούς του πατέρα μου κι εμένα είχα το αίσθημα ότι μας έβλεπε σαν μικρό κοπάδι αρνάκια. Μικρό, διότι ο Μαλαμούλης είχε απάνω από 3.000 αρνιά και κατακία, στα Άγραφα το καλοκαίρι και τον χειμώνα στα ορεινά της Αττικής.

Την Κυριακή, όταν φθάσαμε στον τόπο όπου είχε στήσει τα τσαντήρια του, των παιδιών, των εγγονών και των δισεγγόνων του, ρίχτηκαν οι καθηερωμένες μπαταριές και μετά μάζευτήκαμε στο μεγάλο τσαντήρι του Γέρου. Είχα μαζί μου, νέο εικοσάχρονο, τον δάσκαλό μου Basset, αυτόν που έκανα πρόσωπο στους "Διαλόγους σε μοναστήρι".

Σε λίγο σταύρωσε ο γέρος το πρώτο ψωμί. Και οι γυναίκες αμίλητες και φασαρεμένες μοιράζαν τα κοψίδια, αρνάκι, κατσικάκι, όλα τα αγαθά. Θυμάμαι ακόμα τις βεδούρες τα γιαούρτια. Ο γέρο Μαλαμούλης, στη μέση καθισμένος σταυροπόδι, μέσ' στις άσπρες βελέντζες, τα επόπτευε όλα και έδινε στις γυναίκες και στους παραγούς προσταγές. Όταν λίγο μεγαλύτερος διάβασα "Οδύσσεια", τον γέρο Μαλαμούλη τον ταύτιζα μεσ' στη φαντασία μου με τον Νέστορα, όταν δέχονταν τον Τηλέμαχο.

Καθώς ήμουν καθισμένος πλάι στον πατέρα μου, τον ρώτησα ψιθυριστά: "Qu'est-il ce vieux?". "C'est un grand seigneur" μου απαντάει ο πατέρας μου και αυτός ψιθυριστά. Και γυρίζοντας αργότερα τον λόγο στα ελληνικά: "Να καταλάβεις πι είναι αρχοντιά". Ήταν το πρώτο μάθημά μου για το μέγα τούτο ηθικό αγαθό: την αρχοντιά.

Αργότερα, μεγάλος σ' ένα πελοποννησιακό χωριό, γνώρισα έναν άλλο πιο νέο, σχεδόν μεσόκοπο, χωρικό. Στο πρόσωπό του ξανασυνάντησα αυτό που είχα γνωρίσει παιδί στο πρόσωπο του Μαλαμούλη: την αρχοντιά. Το σταύρωμα του καρβελιού από αυτόν ήταν μια ιεροτελεστία.

Η αρχοντιά δεν είναι συνώνυμο με την αριστοκρατικότητα, δεν σημαίνει καμία ταξική διαφορά ή μια διαφορά πλούτου. Άλλα και δεν είναι και ένα θηθικό απλώς γνώρισμα. Είναι μια σύνθεση υπερηφάνειας, ευπρέπειας, αυτοπεποίθησης, μεγαλοψυχίας. Άρχοντες βρίσκεις εγκατεσπαρμένους σε όλα τα είδη ανθρώπων. Ο άρχοντας δε γίνεται ποτέ μάζα, σε όποια τάξη και αν ανήκει, μένει πάντα πρόσωπο. Δεν μπορώ- ίσως αδυναμία μου- με μια φράση να την ορίσω την αρχοντιά. Άλλα όταν συναντώ κάποιον που έχει αυτό το σύμπλεγμα των αρετών που την απαρτίζουν, τότε την αναγνωρίζω. Λέω μέσα μου: Αυτός είναι άρχοντας. Ανήκει σε αυτή την εκλεκτή κατηγορία ανθρώπων.

Έχουμε άρχοντες κατά την νομική έννοια, που δεν έχουν αρχοντιά. Έχουμε όμως χειρώνακτες που έχουν αρχοντιά".

.....
1. Κων. Τσάτος. Αποχαιρετισμός, Αστρολάβος / Ευθύνη, Αθήνα 1988, σ. 60-63.
2. Κων. Τσάτος, πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας (1975-1980), Καθηγητής Πανεπιστημίου και τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Το περιστατικό φαίνεται να έλαβε χώρα κατά το 1909.

Έθιμα γύρω από τη γέννηση του παιδιού

Συνέχεια από τη σελ. 1

Ο χρόνος της εγκυμοσύνης δεν διέφερε από την άλλη περίοδο για τη γυναίκα. Ήταν υποχρεωμένη να κάνει όλες τις συνηθισμένες δουλειές, να πάει στα χωράφια, να φροντίσει το κοπάδι, και παράλληλα ν' ασχοληθεί με όλες τις καθημερινές φροντίδες του σπιτιού. Έγκυες γυναίκες, ακόμα και στον τελευταίο μήνα, κουβαλούσαν από τα κοντινά δάση ζαλιγκωμένες ξύλα για τη φωτιά, έπλεναν τα σκουτιά στα ρέματα και τις βρύσες, έκαναν τις πιο βαριές δουλειές, που όχι σπάνια είχαν οδυνηρές επιπτώσεις και στη δική τους υγεία και στην υγεία του παιδιού που κυοφορούσαν. Κι αυτό δεν ήταν ένα φαινόμενο καθαρά τοπικό, απλωνόταν σ' ολόκληρο τον ορεινό όγκο της Ελλάδας.

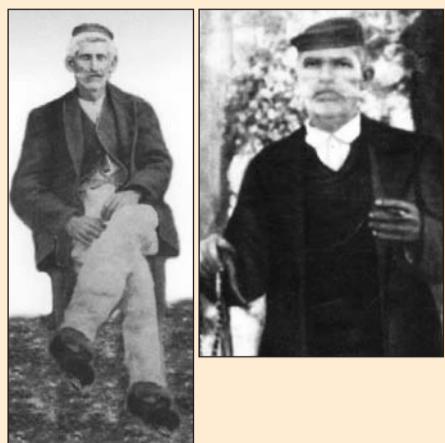
Ο άνδρας δεν είχε ουσιαστική συμμετοχή στη δοκιμασία της γυναίκας στη διάρκεια της εγκυμοσύνης, γιατί συχνότερα νόμιζε πως αυτό αποτελούσε μια καθαρά γυναικεία υπόθεση. Η ψυχοσύνθεση αυτή του άνδρα είχε διαμορφωθεί από παμπάλαιες κληρονομικές καταβολές, έτσι, ώστε έβλεπε τη γυναίκα όχι μονάχα σαν σύντροφο της οικογενειακής ευτυχίας, αλλά και σαν απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση της κληρονομικής διαδοχής. Αυτή η νοοτροπία που συχνά είχε δυσμενείς επιπτώσεις στην έμφυτη γυναικεία ευαισθησία και τρυφερότητα, τα τελευταία χρόνια, και κάτω από την αλλαγή των κοινωνικών συνθηκών, έχει αλλάξει, κι έτσι η Αργιθεάτισσα μπορεί αποβλέπει στην ολοκλήρωση της οικογενειακής ζωής μέσα από το παιδί, με περισσότερη εμπιστοσύνη στον εαυτό της και στο ρόλο που διαδραματίζει η γυναίκα-μητέρα στην ευρύτερη διάρθρωση της ζωής μας.

Στα παλιά χρόνια, που οι δυσκολίες ήταν α

Ζωγλοπίτικα που διαμόρφωσαν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του σαλιού χωριού μας

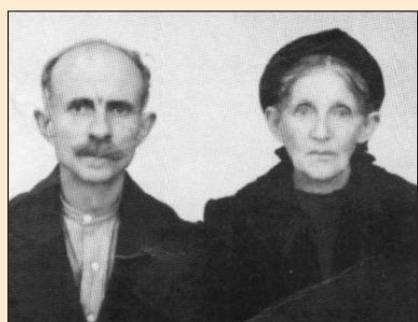
Αχιλλέας Γκορτσάς και Βαγγέλης Κατσιούλας

Δυο χαρακτηριστικοί τύποι παλαιού Ζωγλοπίτη. Ολοζωής φορούσαν την παραδοσιακή φορεσιά. Ευσταλείς, περήφρανοι, εντιμότατοι, καλοί οικογενειάρχες. Αυτά τα λένε όλα. Ήταν και άλλοι, φυσικά.

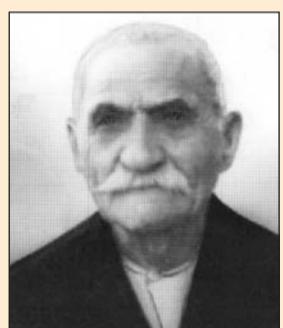
Κώστας και Αλεξάνδρα Δημητρού

Τους γνώρισα στη γεροντική τους ηλικία, στο Παλιοζωγλόπι. Ήταν το πιο καλοσυνάτο και μονιασμένο ζευγάρι που γνώρισα στη ζωή μου. Εκείνους έπρεπε να είχε ως μοντέλο ο Θεός, όταν έπλασε τον κόσμο!

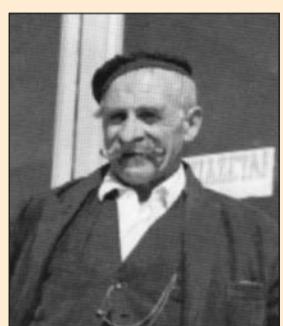
Γιώργος Μήτρας

"Ο οπουργίτης του Θεού". Αγαθότατος και πολύ φτωχός, αρκούνταν στα ελάχιστα και δόξαζε το Θεό. Από το στόμα του έβγαινε μόνο ο καλός λόγος και το τραγούδι!

Βαγγέλης Θεάκος

Με το βιολάκι του, τη "μελισσούλα", συνόδευε όλα τα γλέντια του χωριού.

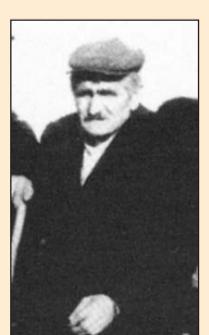
Μήτρος Κωτσιαρίδης

Ντυμένος πάντα με την παραδοσιακή φορεσιά, έδινε το τόνο στα γλέντια, παίζοντας με μεράκι τη φλογέρα, που την έφερνε πάντα στο ζωνάρι του.

Αποστόλης Γκορτσάς.

Μερακλής στο βιολί και στη φλογέρα, αλλά και στα παραδοσιακά δρώμενα. Στους γάμους προηγούνταν, γνέθοντας με τη ρόκα, για "...να γνα μακρύ το κουβάρι της ζωής του ζευγαριού"!

Βαγγέλης Νασιάκος

Χαρακτηριστικός τύπος του χωριού, με μεγάλη οικογένεια, πάντα ταλαιπωρημένος και μόνιμος ψάλτης της Εκκλησίας μας. Κοντά του μάθαμε -ο γράφων ήταν ανεπίδεκτος - να ψέλνουμε φάλτσα!

Γιώργος και Νίκος Καραγιάννης (πατέρας και γιος)

Ο μπαρμπα-Γιώργος, ο επονομαζόμενος και Παλάντζας, έλεγαν πως είχε τη δύναμη να συγκεντρώνει τους δαίμονες στ' αλώνι και να τους δίνει εντολές!

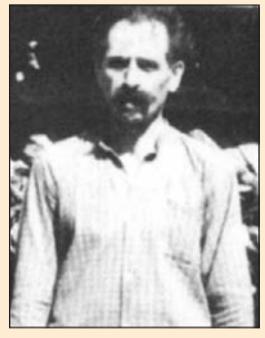
Άλλος τύπος ο γιος του Νίκος, Λεβέντης, τραγουδιστής και χορευταράς, έζησε τη ζωή του κοντά στα πρόβατά του, ελεύθερος από κοινωνικές συμβάσεις.

Νίκος Γκορτσάς

Χαρακτηριστικός τύπος Αγραφιώτη. Αγνός, παραδοσιακός και θρησκευόμενος, άριστος ξυλογλύπτης, κατασκεύασε έργα μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας. Έγινε γνωστός και πέρα από τα Καρδιτσιώτικα παζάρια, όπου μετέφερε τα έργα του.

Για τους ξυλογλύπτες του χωριού μας, που ήταν πολλοί, γράψαμε περισσότερα στο φύλλο 64/2007 των "Z.X."

Φώτης Κ. Κωτσιαρίδης

Ο αεικίνητος κλητήρας και τελάλης του χωριού μας. Με τη στεντόρεια φωνή του ανακοίνωνε, απ' άκρη σ' άκρη του χωριού, ευχάριστα και δυσάρεστα μηνύματα και γεγονότα.

Κώστας Καρρής

Ξενομερίτης (γαμπρός), αλλά σηματοδότησε μια νέα εποχή στις συγκοινωνίες. Ήταν ο πρώτος που, μετά το '50, έφερε τον πολιτισμό (συγκοινωνία με τον "καρνάβαλο") στο χωριό. Ωραίος τύπος, γλυκομίλητος και υπομονετικός, κέρδισε την εμπιστοσύνη όλων των χωριανών.

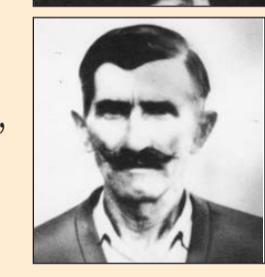
Θωμάς Κατσιούλας και Ηλίας Νάκας

Ήταν οι αυτοδίδακτοι ζωγράφοι του χωριού.

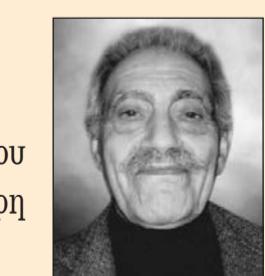
Αναστάσιος Ντόλκερας

Ο μόνος καραγκιοζοπαίχτης του παλιού καιρού, που άφησε εποχή.

Γιώργος Ζάχος και Πάνος Ρίζος

Οι εφευρέτες και πολυτεχνίτες του χωριού.

Κώστας και Μήτρος Ντίνος

Ειδικευμένοι στην τέχνη των μαντανιών, που κληρονόμησαν πάππου προς πάππου (του Βησσάρη το μαντάνι!)

Γιώργος Ντίνος

Σημ. Αν παραλείψαμε κάποιους, ας μας τους θυμίσουν οι απόγονοί τους, να τους γράψουμε σε άλλο φύλλο.(Λ)

Χιονισμένη Ραχούλα

*Ο χιονιάς παραλόγιασε ακόμα και τη γίδα·
αντί να μπει στο στάβλο, ανέβηκε στη στέγη!*

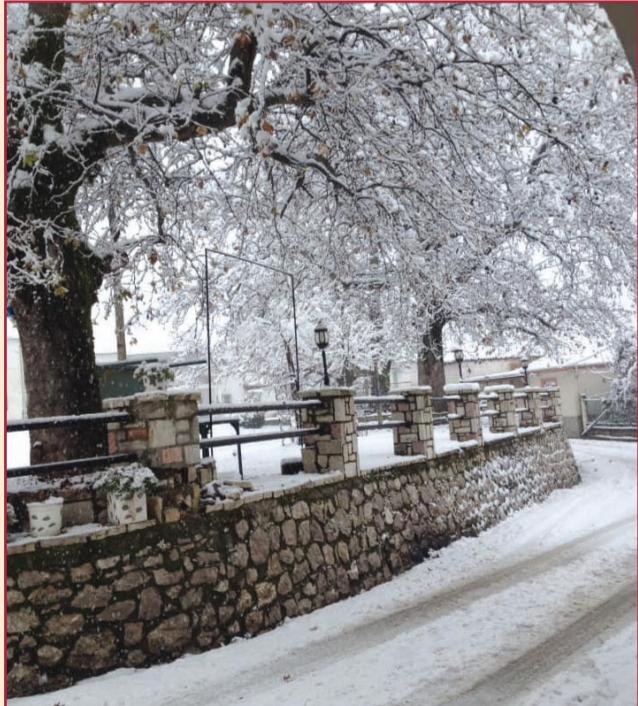
*Ευτυχώς που υπάρχει κι ο μαστρο-Γιαννάκης
και διορθώνει τις συνέπειες του χιονιά!*

Η πλατεία χιονισμένη

*Επιστροφή
στο στάβλο,
ύστερα από
μια σύντομη
βόλτα στο
χιονισμένο
τοπίο*

*Ο δρόμος
κάτω από
την πλατεία*

*Άποψη της
χιονισμένης
Ραχούλας*

Ανηφορίζοντας προς τον Ίταμο

Το κυλικείο Ιτάμου

Το αρσενικό παιδί κατά τον Όμηρο, και το δημοτικό τραγούδι

Συνέχεια από τη σελ. 1

Γι' αυτό οι ομηρικοί ήρωες εύχονται στο παιδί τους: "καὶ ποτέ τις εἴποι· πατρός γ' ὁδε πολλών αμείνων". Οραματίζονταν το γιο τους ατρόμητο πολεμιστή (για κόρη ούτε λόγος να γίνεται) να διακρίνεται στις μάχες για την ανδρεία και τα κατορθώματά του και να συνεχίζει την πατρική παράδοση όμοιος ή καλύτερος από τον πατέρα.

Ο Έκτορας:

"Πατέρα Δία κι εσείς οι επίλοιποι Θεοί, και τούτος δώστε, ο γιος μου, όπως κι εγώ περίλαμπρος μέσα στους Τρώες να γίνει, κι' ένας να πει: πολύ καλύτερος απ' το γονιό του ετούτος".

Ο μεγαλύτερος καημός του Αχιλλέα κάτω στον Άδη είναι αν ο γιος του συνεχίζει την ηρωική παράδοση του πατέρα του, αν δηλαδή δεν αμαύρωσε και δεν ντρόπιασε την πατρική φήμη και δόξα. Γι' αυτό στη συνομιλία του με τον Οδυσσέα αυτό το πράγμα ρωτά πρώτα:

"Μον' έλα τώρα να μου πεις για το λεβέντη γιο μου, στη μάχη αν πρώτος χύνεται ή ποιον κοντοστέκει".

Και όταν άκουσε ότι:

"Κι όταν τα όπλα απράφτανε στον ηρωικό τον κάμπο

πίσω δεν έστεκε ποτέ στα τάγματα ἡ τους λόχους" τότε απομακρύνθηκε καταχαρούμενος ο Αχιλλέας, γιατί ο γιος του συνέχιζε την πατρική δόξα, την υστεροφημία του:

"Εἶπα, και γύρωνες η ψυχή του φτερωτού Αχιλλέα
με δρασκελιές θεόρατες στ' ασφόδελο λιβάδι,
χαρά γεμάτη που' λεγαν το γιο του παλληκάρι".

Και οι νεώτεροι ήρωες, για να διατηρήσουν την υστεροφημία τους, οραματίζονται το γιο τους, όπως οι ομηρικοί ήρωες: γεμάτος από πολεμικές αρετές να κάνει κατορθώματα και να συνεχίζει την πολεμική δόξα του πατέρα. Σε τι διαφέρουν οι παρακάτω ευχές από την ευχή, που έδωσε ο Έκτορας στο παιδί του:

"... να πάγεις εις τον πόλεμο να λιονταροπολεμήσεις
και σ' όποιον πόλεμο βρεθείς, να βγεις κεφαλιωμένος
να πάρεις χάρες και χαρές, χώρες, χωριά και κάστρα".

Και σ' άλλα τραγούδια οραματίζονται το γιο τους ένοπλο παλληκάρι να παίρνει τα βουνά για τους αγώνες της ελευθερίας:

"παιδί μου πότε θα σε ίδω να γίνεις παλληκάρι/ να σέρνεις εις τον ώμο σου
ντυουφέκι καριοφύλι"

"Ἀρχοντες του Σαλονικιού, ούλοι μικροί, μεγάλοι
ο γιος μου καβαλίκεψε στον πόλεμο να πάει"

"Βροντά ο ουρανός και σείετ' η γης, ούλος ο κόσμος τρέμει".

Η οικογένεια με πολλά αρσενικά παιδιά ήταν περισσότερο ιδανική για τις δυο ηρωικές εποχές απ' ότι σε άλλες. Κάθε γιος ήταν και ένα όπλο, ένας πολεμιστής, που θα έφερνε δύναμη και δόξα στην οικογένεια. Ήταν ο συνεχιστής του ονόματος και το σπουδαιότερο, της υστεροφημίας. Στη Μάνη όταν γεννιόταν αγόρι, όλοι οι συγγενείς άρχιζαν τους πυροβολισμούς για να κάνουν γνωστό ότι τα όπλα τους αυξήθηκαν κατά ένα.

Όμοιο τύπο ομηρικής οικογένειας ψάλλει και το Δημοτικό τραγούδι:

"μωρή και δεν εντράπηκες να πάρεις δακτυλίδι
οπού' χεις δώδεκ' αδελφούς καστροπολεμιστάδες".

Τη δικαιολογημένη υπερηφάνεια για τους δώδεκα γιους του που του δίνουν δύναμη, δόξα και υστεροφημία, εκφράζει ο Κανέλλος Δεληγιάνης.

"Δε σε φοβάμαι, βρε πασά, στο νου μου δε σε βάνω.

Πρέπει να κάτσεις φρόνιμα, τι δε σε λογαριάζω".

Ο Κασομούλης στα ενθυμήματα παρατήρησε αυτή την ψυχολογική αδυναμία των νεώτερων ηρώων: "Ἐβλεπα ότι οι ἀνθρωποι αυτοί εφρόντιζαν να κερδίσουν τον στέφανο της δόξης ὥχι μόνον αυτοί δια την προσωπική αξιότητά των, παρά να την κληρονομήσουν και οι ιεροί των και οι εγγονοί των".

Αλλά και ο Γιάννης Αποστολάκης την διέκρινε και την εγκωμιάζει: "ἡ ἐγνοία και των δυο αρματολών για το ἔργο της ζωῆς τους και για το παιδί τους, που θα γινόταν ο συνεχιστής, παριστάνουν τον ἀνθρωπό στην ευγενέστερη ουσία του και στα ευγενέστερα μελήματά του". Και στη νεώτερη εποχή είναι πηγή χαράς και υπερηφάνειας το να κρατήσει το παιδί την υστεροφημία των πατέρων του και να φανεί αντάξιο των προγόνων και της ηρωικής παράδοσης:

"Και γεια σου, γεια σου Διγενή, σαν είναι η αφεντιά σου
έτσι σαν εν η ρίζα σου και τα γεννητικά σου".

Το αντίθετο, ο στιγματισμός της πατρικής δόξας στο πρόσωπο των απογόνων, έχει κάποτε τραγικές συνέπειες. Ο Βαλαρίτης μας διασώζει ένα επεισόδιο του αρματολού Κωνσταντάρα, ο οποίος "ἰδίαις χερσί εθυμίασεν αυτόν (το γιο του), προτιμών να γίνει παιδοκτόνος παρά να ιδεί στιγματιζόμενην την αρματολική δόξα του εις το πρόσωπο του απογόνου". Το τραγικό τούτο γεγονός διασώθηκε σε ένα δημοτικό τραγούδι:

"Κι ο Κωνσταντάρας τ' άκουσε, βαριά του κακοφάνη./ Μωρέ παιδί της ξεκληριάς και του διαβόλου αγγόνι,/ μου ντρόπιασες τη λεβεντιά και τα' άσπρα μου τα γένια./ Κάλλιο να κλάψω μια φορά, παρά να κλαίω πάντα./ Και το σπαθί του τράβηξε και σαν αρνί το σφάζει".

Τι είναι οι "Ειδοί του Μαρτίου"

Γάιος Ιούλιος Καίσαρ

Μιας και έχουμε Μάρτη, φρόνιμο είναι να ξέρουμε και τις κακοκτοπιές του, καλού κακού! Η λέξη "ειδοί" είναι λατινική και σημαίνει "το μέσον" (περίπου). Οι Ρωμαίοι θεωρούσαν τις "ειδούς", δηλαδή την ημέρα που χωρίζει το μήνα στα δύο, αποφράδια ημέρα, γρουσούζικη, όπως θεωρούμε εμείς τη σύμπτωση "Τρίτη και δεκατρίτης", ας πούμε.

Ειδικά, οι "Ειδοί του Μαρτίου" θεωρούνταν η πιο γρουσούζικη μέρα, εξαιτίας της δολοφονίας του Γάιου Ιούλιου Καίσαρα, από δυο νεαρούς προστατευόμενούς του, τον Γάιο Κάσσιο Λογγίνο και τον Μάρκο Ιούνιο Βρούτο. Ο τελευταίος λέγεται

ότι ήταν και υιοθετημένος γιος του, γι' αυτό ο Καίσαρας πεθαίνοντας, αναφώνησε: "Και συ, τέκνον Βρούτε!"

Λέγεται, ότι ο οιωνοσκόπος Σπουρίνας, ειδοποίησε τον Καίσαρα να φυλάγεται στις "Ειδούς του Μαρτίου", εκείνος όμως αδιαφόρησε. Την ημέρα εκείνη (15 Μαρτίου του 44 π.Χ.) ο Καίσαρας, διεύοντας με μεγάλη πομπή προς τη Σύγκλητο, πέρασε μπροστά από τον οιωνοσκόπο και του είπε ειρωνικά: "Ἐφτασαν οι Ειδή του Μαρτίου!". Ο οιωνοσκόπος του απάντησε: "Ἐφτασαν, αλλά δεν πέρασαν". Φαίνεται, πως κάτι έφτασε στ' αυτιά και του Έλληνα σοφιστή Αρτεμίδωρου του Κνίδου και καθώς περνούσε ο Καίσαρας, του έβαλε στο χέρι ένα σημείωμα, αλλά εκείνος στην παραζάλη του μεγαλείου του, το έβαλε στην τσέπη του χωρίς να το διαβάσει. Στην είσοδο της Συγκλήτου περίμεναν τον Καίσαρα οι συνωμότες και τον δολοφόνησαν αγρίως, με 23 μαχαιριές!

Η σκηνή της δολοφονίας του Καίσαρα

Οι "ειδοί του Μαρτίου" έγινε παροιμιακή έκφραση, που δηλώνει ότι δεν πρέπει να θαμπώνεται κανείς από το μεγαλείο της εξουσίας και τις κολακείες του όχλου, αλλά να συνειδητοποιεί ότι είναι ἀνθρωπος, με όλα τα τρωτά και τις αδυναμίες του.

Ο ποιητής Κων/νος Καβάφης μας χάρισε ένα χαρακτηριστικό ποίημα για τις "Ειδούς του Μαρτίου", το οποίο παραθέτουμε:

Μάρτιαι Ειδοί (1911)

Τα μεγαλεία να φοβάσαι, ω ψυχή.
Και τες φιλοδοξίες σου να υπερνικήσεις
αν δεν μπορείς, με δισταγμό και προφυλάξεις
να τες ακολουθείς. Κι όσο εμπροστά προβαίνεις,
τόσο εξεταστική, προσεκτική να είσαι.
Κι όταν θα φθάσεις στην ακμή σου, Καίσαρ πια·
έτσι περιωνύμου ανθρώπου σχήμα όταν λάβεις,
τότε κυρίως πρόσεξε σαν βγεις στον δρόμον έξω,
εξουσιαστής περίβλεπτος με συνοδεία,
αν τύχει και πλησιάσει από τον όχλο
κανένας Αρτεμίδωρος, που φέρνει γράμμα,
και λέγει βιαστικά "Διάβασε αμέσως τούτα,
είναι μεγάλα πράγματα που σ' ενδιαφέρουν",
μη λείψεις να σταθείς· μη λείψεις τους διαφόρους
που χαιρετούν και προσκυνούν να τους παραμερίσεις
(τους βλέπεις πιο αργά)· ας περιμένεις ακόμη
κ' η Σύγκλητος αυτή, κ' ευθύς να τα γνωρίσεις
τα σοβαρά γραφόμενα του Αρτεμίδουρου.

Τελευταία μάλιστα, με το ίδιο θέμα γυρίστηκε και μια σπουδαία κινηματογραφική ταινία από τον διάσημο ηθοποιό Τζώρτζ Κλούνεϋ.(Λ)

Ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΑΝΔΡΟΓΥΝΟ

Από το βιβλίο του
"Ταξιδεύοντας σε
αγαπημένες ιστορίες"

Ο Λοχίας

του Πέτρου Σερ.Παπαζαρκάδα

Στρατηγού ε.α. - λογοτέχνη - ποιητή
μέλους της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

Πριν λίγο καιρό (το κείμενο γράφηκε το 2009) παρουσιάστηκε από την EPT2, μέρος συνέντευξης του Υπουργού Εθνικής Άμυνας που αφορούσε σε συναφή με τη στράτευση θέματα. Μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε και στη στράτευση στο στρατό Έγρας, η οποία θα είναι υποχρεωτική πριν τα 25 και να μην δίνεται αναβολή για λόγους μεταπτυχιακών σπουδών, με επιχείρημα για το παραπάνω, τη δυσκολία συνεργασίας των πτυχιούχων μεταπτυχιακών σπουδών με τον ...Λοχία!

Γιατί και προς τι ο ταπεινωτικός συνειρμός σκέψης για τον Λοχία; Και, τι παραπάνω διαθέτουν οι πτυχιούχοι μεταπτυχιακών σπουδών συγκρινόμενοι με τον Λοχία, όταν καλούνται να υπηρετήσουν την πατρίδα;

Ο Λοχίας αποτελεί έναν βασικό και ουσιαστικό βαθμό-κρίκο στην κάθετη ιεραρχία του στρατεύματος. Στρατευμένος - εθελοντής ή μόνιμος - ο Λοχίας, ανεξάρτητα από το μορφωτικό του υπόβαθρο, που μπορεί να είναι έως και εκπληκτικό, καλείται, ύστερα από εμπεριστατωμένη, ειδική για κάθε περίπτωση και καθήκοντας εκπαίδευση και πλήρη ιεραρχική επιτήρηση, να εκτελεί συγκεκριμένα καθήκοντα και να επιβλέπει την παραγωγή ουσιαστικού έργου, αδιαφορώντας για τη "μορφωτική" προέλευση των υφισταμένων του. Οι στρατιώτες, ως υφιστάμενοι και ίσοι μεταξύ ίσων, είναι υποχρεωμένοι να εκτελούν αναντίρρητα και κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, κάθε ανατιθέμενο σ' αυτούς έργο. Εκπαιδεύονται για να αποκτήσουν την αναγκαία στρατιωτική εμπειρία, η οποία μπορεί να χρειαστεί και σε περίπτωση πολέμου. Άρα, η κατ' επίφαση, μόρφωση των υφισταμένων δεν έχει καμιά σχέση με το ουσιαστικό για καθέναν καθήκον, αλλά με την υποχρέωση απόδοσης "λογαριασμού" στον άμεσα υπεύθυνο ιεραρχικά βαθμοφόρο, και εν προκειμένω, στο Λοχία.

Αν τούτο το γνωρίζει ο υπουργός ή, αν εκείνος, όταν και όπου υπηρέτησε, δεν είχε καλές σχέσεις με το Λοχία του, δεν πρέπει οι όποιες σκέψεις του να αναφέρονται σε όλους τους Λοχίες του στρατεύματος.

Παραθέτω στη συνέχεια, το γνωστό τραγούδι, χαρακτηριστικό για τις σχέσεις των στρατευμένων, και καθένας, ας βγάλει τα συμπεράσματά του.

"Βρήκα στην Αμφιλοχία
το Σταμούλη το λοχία,
παλιό μου συμπολεμιστή
με το κεφάλι του σταχτί.

Κάποτε στο Τεπελένι,
εικοσάχρονα παιδιά,
με μια ματωμένη χλαίνη,
τρέχαμε για λευτεριά.

Τώρα σ' αυτή την ηλικία
πίνουμ' αμύλητοι κρασί.
Πώς καταντήσαμε λοχία,
ποιος είμ' εγώ, ποιος είσ' εσύ!

Πώς αλλάξαμε λοχία,
κοίτα τη φωτογραφία.
Ο πιο ανίκητος εχθρός
είναι, λοχία, ο καιρός!

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Πολίτη

Ο Θεός και οι γίγαντες

Οι γίγαντες εθαρρέψανε παλαιούθε πως ήσαντε δυνατότεροι από το Θεό και ήθελαν να πάρουν την εξουσία του ουρανού και τοι γης. Ανεβήκανε λοιπόν σ' ένα ψηλό βουνό και αρπάζανε βράχους και τοι ρίχνανε στο Θεό. Μα κι αυτός τσακώνει τ' αστροπελέκια του και τα ρίχνει στους γίγαντες, οπού εγκρεμιστήκανε ούλοι από το βουνό, πολλοί από δαύτους εσκοτωθήκανε και οι άλλοι εφύγανε.

Γιγαντομαχία

Μα ένας απ' αυτουνούς τοι γίγαντες δεν έχασε ο θάρρος· έκοψε πολλά καλάμια, τα έδεσε και έκαμε ένα μακρύ μακρύ ραβδί και επάσχιζε να φτάσει μ' αυτό τον ουρανό. Και, μα τη αλήθεια, δεν του έλειπε πολύ να τον φτάσει. Τέλος, ξάφνου τον βρίσκει ένα αστροπελέκι που του ρίχνει ο Θεός και τον έκαμε στάχτη. Ύστερα οι σύντροφοί του εδοκιμάσανε πάλι να φτάσουν τον ουρανό και να ρίξουντε το Θεό και εσωριάσανε το ένα βουνό επάνω στο άλλο. Τόμου ο Θεός είδε ότι οι γίγαντες δεν ησυχάζουν, εθύμωσε στα σωστά, τους έριξε πάλι αστροπελέκια και έστειλε έπειτα τους αγγέλους του σ' όσους απομείνανε, να τους ειπούντε την απόφασή του, πως ούλη τους τη ζωή θα μείνουντε κλεισμένοι μέσα στο βουνό.

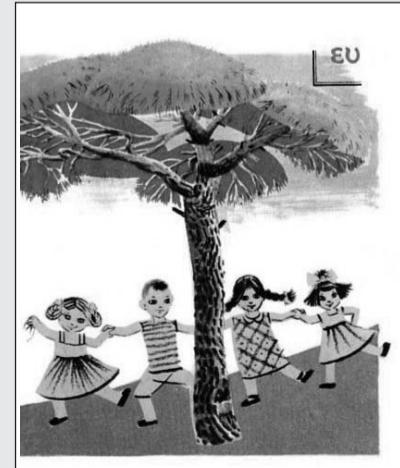
Ζάκυνθος

Τα παλιά σχολικά βιβλία

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι τα τελευταία χρόνια έκαμαν την εμφάνισή τους στα βιβλιοπωλεία τα παλιά σχολικά βιβλία και ιδιαίτερα τα "Αλφαβητάρια". Το φετινό Ημερολόγιο γνωστού εκδοτικού συγκροτήματος, που κάθε χρόνο, με την έναρξη του νέου έτους συντηθίζει να προσφέρει στους αναγνώστες, μαζί με την εφημερίδα του και ένα ημερολόγιο, κοσμεί τις σελίδες του με εικόνες του παλαιού ζωγράφου και χαράκτη Κώστα Γραμματόπουλου από παλιά "Αλφαβητάρια", ένα προπολεμικό και ένα μεταπολεμικό.

Εύλογα προκύπτει το ερώτημα, γιατί αυτός ο ξαφνικός έρωτας για τα παλιά σχολικά βιβλία; Αείζει να παραθέσουμε ένα απόσπασμα από τον πρόλογο του εκδότη: "Είναι οι εικόνες που άγγιξαν τις παιδικές καρδιές πολλών χρόνων και η ανάμνησή τους προκαλεί συγκίνηση και χαρά. Ήταν μια εποχή που οι πολίτες αυτής της χώρας κοιτούσαν με πίστη στο μέλλον. Αυτή την πίστη πρέπει να την ξανακερδίσουμε. Πρέπει να ξανακερδίσουμε τη δύναμη να διεκδικούμε το δικό μας αύριο".

Ξεφυλλίζοντας το "Ημερολόγιο" απολαμβάνουμε εικόνες μιας ζωής που την αφήσαμε πίσω, χωρίς να κρατήσουμε κάτι που να θυμίζει τη συνέχεια. Κόψαμε με το μαχαίρι τη ζωή μας στα δύο. Τα νέα βιβλία δεν συγκινούν τα παιδιά. Μοιάζουν αποστεωμένα και ξένα προς το ελληνικό περιβάλλον. Τα ποιήματα του Παπαντωνίου, του Δροσίνη, του Αθάνα, του Πολέμη, αντικαταστάθηκαν με μια εγκεφαλική ποίηση που δεν συγκινεί και δεν διεγέρει τον ψυχικό κόσμο των παιδιών. Οι Έλληνες αντιλαμβάνονται αυτή τη αντινομία και αυτός είναι ο λόγος που αναζητούν τα παλιά αναγνωστικά.

Το Αλφαβητάρι του 1939 με εικονογράφηση Κώστα Γραμματικόπουλου

Εμείς, για να σας θυμίσουμε τα παλιά, το μόνο που μπορούμε είναι να παραθέσουμε δύο χαρακτηριστικά ποιήματα των παλιών "Αναγνωστικών":

ΑΓΡΟΤΙΚΟ

Στο στάβλο απόψε ήρθε το φεγγάρι...
Εκοίταξε απ' το παράθυρό του,
είδε την αγελάδα, το μοσκάρι.
το βόδι που μασούσε το σανό του.

Στον κήπο μας ανήσυχα γλιστρούσε,
ανέβηκεν απάνω στη συκιά μας,
εμέτρησε τα λίγα πρόβατά μας,
είδε το γάιδαρό μας και γελούσε.

Πήγε σ' αμπέλι, πήγε στο λιοστάσι,
άκουσε τα κουδούνια απ' το κοπάδι,
χωρίς κουβά κατέβη στο πηγάδι,
κι ήπιε νερό πολύ να ξεδιψάσει.

Στης λεύκας μας τα φύλλα παιγνιδίζει,
στον ουρανό, τον καθαρό ανεβαίνει.
Μια χήνα το κοιτάζει σαστισμένη,
κι ο σκύλος μας ακόμα το γαβγίζει.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ

Ολοι μας γνωρίζομαστε από ανήλικα παιδιά.
Με το μικρό του τόνομα ένας τον άλλον κράζει.
Στα μυστικά μας δε μπορεί να βάλουμε κλειδιά.
Ξέρει καθένας στ' αλλούνο τα μάτια να διαβάζει.

Σαν όπως τα τρεχούμενα μοιράζουμε νερά
και τα σπαρτά ποτίζουμε καθείς με την αράδα,
έτοις τις μοιραζόμαστε και θλίψη και χαρά.

Για βρέχει σ' όλο το χωρίο για σ' όλο είναι λιακάδα.

Γάμος; Αστράφτει από χαρά και γέλιο το χωρίο
κι αντιλαβεί το νυφικό τραγούδι πέρα ως πέρα.
Θάνατος; Ολοι θλιβεροί κι απ' το καμπαναρίο
κατάμαυρο η καμπάνα μας τον βάφει τον αέρα.

Διάπλατα τις οξώπορτες η καλοσύνη ανοί(γεγ)
κι στο παλάτι του τρανού και στου φτωχού την τρούπα,
κι όποιος περάσει κι όποιος μπει, γιορτή -καθημερινή,
θα βρει στρωμένο καναπέ, θα βρει γλυκό στην κούπα.

Χώρια απ' τις έγνοιες της ζωής, τους χάρους τους πικρούς,
μέσ' τις καρδιές μας έχουμε παντοτενόν Απρίλη.
Κι όσες τσουκνίδες βγαίνουνε μονάχες στους αγρούς,
εκεί ξεμοναχιάζονται πνιχτές στο χαμομήλι.

Γεώργιος Αθάνας

Γράφει ο Κώστας
Εν. Τζωνόπουλος
Συντ/χος Τραπεζικός

Ευκαιριακοί προστάτες, συναγωνιστές και λυκοφιλίες

Επ' ευκαιρία των συμβαινόντων αυτές τις μέρες με το Σκοπιανό και τον τεράστιο ξεσηκωμό και τον εκνευρισμό των πολιτών, σκεπτόμουν και αναρωτήθηκα αν το μάθημα της ιστορίας στα σχολεία θα έπρεπε να ανήκει στα δευτερεύοντα ή στα πρωτεύοντα μαθήματα. Κατέληξα στο συμπέρασμα ότι το μάθημα αυτό πρέπει να κατατάσσεται στα πρωτεύοντα γιατί τόσοι σπουδαίοι άνθρωποι έχουν υποστηρίξει ότι λαοί που αγνοούν την ιστορία τους δεν μπορούν να επιβιώσουν. Πρέπει όμως η ιστορία αυτή να είναι αληθινή και αντικειμενική και όχι κομματική, παραταξιακή ιστορία των νικητών.

Εμείς οι Έλληνες είμαστε υπερήφανοι για την ιστορία μας και καλά κάνουμε. Πρέπει, όμως, να ασχολούμαστε συχνά με αυτή για να μην ξεχνούμε και να την κάνουμε κτήμα μας. Το θέμα είναι πολύ μεγάλο και δεν μπορεί να περιοριστεί σε κάποιες γραμμές. Παράλληλα, έχουμε και τον συναισθηματισμό μας ο οποίος πολλές φορές είναι χρήσιμος και μας ανεβάζει σαν ανθρώπους, μερικές φορές όμως όχι, γιατί είναι ασύμφορος. Δώσαμε τον εαυτό μας για να βοηθήσουμε τους πρόσφυγες και καλά κάναμε γιατί κάποτε υπήρξαμε και εμείς. Βοηθήσαμε στην αποχώρηση από την Ελλάδα των Βρετανών και Νεοζηλανδών το 1941 με κίνδυνο της ζωής μας και αποδείξαμε τον ανθρωπισμό μας. Εμπιστεύθηκαμε τις δυνάμεις της Αντάντ στη Μικρασία και αργότερα τους συμμάχους μας στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και ποια ήταν η ανταιοβίη μας; Στη Μικρασία μάς εγκατέλειψαν, όχι βέβαια ότι δεν κάναμε και εμείς τα χοντρά λάθη μας με την αποπομπή του Βενιζέλου στις εκλογές του 1920.

Το '28 οι φύλοι και σύμμαχοί μας Σέρβοι μας απειλούσαν γιατί ήθελαν να κατεβούν στο Αιγαίο και ο Βενιζέλος αναγκάσθηκε να καταφύγει στον Μουσολίνι για να κάνει την δήλωση ότι εγγύαται τα βόρεια σύνορά μας με σημαντικά οικονομικά ανταλλάγματα, δυσβάστακτα για τη χώρα μας. Το '41 και πριν την εισβολή των Γερμανών οι Βρετανοί ζητούσαν μετ' επιτάσεως από την τότε κυβέρνηση να συναινέσει στην καταστροφή του οδικού δικτύου για να καθυστερήσει την κάθισδο των Γερμανών και να δυσκολέψει τον εφοδιασμό του AFRICA CORPS υποσχόμενη ότι μετά τον πόλεμο όλα θα γίνουν καλύτερα από πριν. Συνεφώνησε ο Βασιλιάς Γεώργιος αλλά σκοντάψανε στον μεγάλο πατριώτη Πρωθυπουργό Κορυζή ο οποίος αρνήθηκε να υπογράψει και προτίμησε να αυτοκτονήσει, όπως ο ίδιος εξομολογήθηκε στον τότε υπασπιστή του Υπομούραρχο Χωρ/κής Π. Χρυσικό, προτού καταλήξει στην απόφασή του. Μετά την "απελευθέρωση" της Ελλάδας από τους Βρετανούς ο "μεγάλος" Τσώρτση έδωσε εντολή στον στρατηγό Σκόμπι οι Βρετανοί να συμπεριφέρονται στην Ελλάδα σαν σε κατεχόμενη χώρα ξεχνώντας αυτά που έλεγε όταν πολεμούσαμε στην Αλβανία πως "οι ήρωες πολεμούν σαν Έλληνες". Μας κατέστρεψαν με τον εμφύλιο που επεδίωξαν και κατέφεραν να δημιουργήσουν στη χώρα μας βοηθούμενοι από το πλήθος των δωσίλογων και τις λεγόμενες εθνικές ομάδες (το σωστό παρακρατικές) αλλά και από τους ανιστόρητους και απληροφόρητους τότε "δημοκρατικούς" αντάρτες που αγνόσαν τις συμβουλές του συντρόφου τους Σοβιετικού πρεσβευτή στο Κάιρο, του Νοβίκωφ, για τη διάσκεψη του Λιβάνου καθώς και τις πληροφορίες για τα συμφωνήθητα στη Γάλατα μεταξύ των

πατερούληδων.

Το 1947 ο σύντροφος Τίτο δημιούργησε, μεταξύ άλλων και την έκτη Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας στην κομμουνιστική Γιουγκοσλαβία που, όμως, δεν μιλούσαν την σερβοκροατική γλώσσα αλλά μια βουλγαρική διάλεκτο, τη δήθεν Σλαβομακεδονική. Τότε είχε δημιουργήσει και το στρατόπεδο του Μπούλκες και εκπαιδεύανε τους Έλληνες αντάρτες να πολεμούν και να καταστρέψουν την πατρίδα τους, επ' αφελεία τίνων;

Μέχρι εδώ όλα καλά με τον σύντροφο Τίτο και συναγωνιστικά. Μετά από δύο χρόνια το 1949, τι έκανε; Μεταπήδησε στο αμερικανικό στρατόπεδο εγκαταλείποντας τον μεγάλο πατερούλη Στάλιν, έγινε φιλαράκι με τους "φασίστες" της Ελλάδας, πήρε "χοντρά" τα αμερικανικά ντόλαρς και τον Αύγουστο του '49 έστειλε τα συναγωνιστικά του χαιρετίσματα στους τέως συναγωνιστές του στην Ελλάδα όταν αυτοί εμάχοντο στο Γράμμο και στο Βίτσι, ΔΙΛΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΑ ΠΕΡΑΣΕΙ η Γ' Μοίρα των ελληνικών καταδρομών ΛΟΚ από μια μικρή γιουγκοσλαβική χερσόνησο στη λίμνη των Πρεσπών και να χτυπήσει πισώπλατα τους τέως συναγωνιστές του με συνέπεια την κατάρρευση της αντιστάσεως των ανταρτών του Βίτσι. Τα τελευταία μου τα διηγήθηκε ο α' εξάδελφος του πατέρα μου Λάζ, Λαζαρίδης, τότε έφεδρος ανθυπίατρος στην Γ' Μοίρα, όταν μετά την επιχείρηση ήρθαν για να ξεκουραστούν σε μια κατασκήνωση στην Αγριά του Βόλου που οι ίδιοι είχαν δημιουργήσει. Κι εγώ τότε στα δεκαέξι μου, μαθητής της 7ης, έχασα προ 4μήνου δραπετεύσει από τον "Δημοκρατικό Στρατό", όπου βρέθηκα βιάσις στρατολογούμενος από τη μάχη της Καρδίτσας.

Και η θλιβερή ιστορία συνεχίζεται. Όλοι πρέπει να θυμόμαστε τι έγινε στην Κύπρο. Οι "φύλοι" μας οι Εγγλέζοι μας περιποιήθηκαν αγρίως και τελικά βάλανε στη μέση τους Τούρκους για να φθάσουμε στο 1974 τότε που μερικοί Έλληνες "πατριώτες" βοήθησαν στην τουρκική εισβολή και χάσαμε τη μισή Κύπρο, φοβάμαι για πάντα. Άλλα και οι σύμμαχοι ΟΗΕδες σαν καλοί τοπογράφοι μηχανικοί σχεδίασαν τη διέλευση της πράσινης γραμμής και καθοδηγούσαν τους Τούρκους. Μας έμπλεξαν ισοβίως στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και μας διέλυσαν οικονομικώς.

Η ιστορία της θης δημοτικού αναφέρει τα αρνητικά κατορθώματά μας του χειμώνα του 1824-25 όταν κατέφθασε ο Ιμπραΐμ από την Αίγυπτο και αφού κατέστρεψε την Κάσο και τα Ψαρά. Ο Κολοκοτρώνης και οι συμμαχητές του ήταν στην φυλακή και χρειάστηκε ο θάνατος του Παπαφλέσσα και των 600 στο Μανιάκι για να δώσουν οι κυβερνώντες αμηνστία (σε ποιον; στον Κολοκοτρώνη!!!) και να τον κάνουν μετέπειτα Οπλαρχηγό.

Όλα αυτά και πολλά άλλα είναι ατέλειωτα, αλλά λυπάμαι που το γράφω, ποιοι κυβερνώντες θα θελήσουν να αναθέσουν, όχι γιατί δεν μπορούν αλλά γιατί δεν θέλουν, στους εμπείρους και πραγματικούς λειτουργούς της παιδείας μας δασκάλους, να αγγίξουν τις τρυφερές καρδούλες των μαθητών και να εμφυτεύσουν τη γνώση και την αγάπη για την ωραία πατρίδα μας;

Το 1964 ο τότε Πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου είχε προτείνει τη θεσμοθέτηση μονίμου διακομματικού Υφυπουργού Παιδείας ώστε να υπάρχει συνέχεια της πολιτικής του υπουργείου στο σοβαρότατο θέμα της Παιδείας. Ίσως αυτή να είναι η πιο ενδεδειγμένη λύση.

Προσέχουμε την υγεία μας

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΚΟΚΚΙΝΟ ΚΡΕΑΣ

Το κόκκινο κρέας αποτελεί βασική πηγή πρωτεϊνών υψηλής βιολογικής αξίας και τη σημαντικότερη πηγή σιδήρου για τον οργανισμό. Ωστόσο, η αυξημένη κατανάλωση κόκκινου κρέατος, και ιδιαίτερα των επεξεργασμένων προϊόντων του, αυξάνει τον κίνδυνο εμφάνισης στεφανιαίας νόσου, σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2 και καρκίνου του παχέως εντέρου. Παραδοσιακά, η ελληνική διατροφή χαρακτηρίζεται από χαμηλή κατανάλωση κόκκινου κρέατος.

Εδώ ανήκουν: Μοσχάρι- βοδινό, χοιρινό, αρνί- πρόβατο, κατσίκι-γίδα, κυνήγι, π.χ. αγριογύρουνο, ελάφι, ζαρκάδι και όλα τα επεξεργασμένα προϊόντα των παραπάνω.

ΣΥΣΤΑΣΗ: Καταναλώνετε μέχρι μια μερίδα απάχου κόκκινου κρέατος την εβδομάδα. Από αυτό, όσο το δυνατό λιγότερο να είναι επεξεργασμένα κρέατα.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΜΕΡΙΔΑΣ: Μία μερίδα ισοδυναμεί με 120-150 γραμμάρια μαγειρεμένου λευκού κρέατος.

ΛΕΥΚΟ ΚΡΕΑΣ

Το λευκό κρέας αποτελεί βασική πηγή πρωτεϊνών υψηλής αξίας. Παρέχει επίσης βιταμίνες, σίδηρο, μαγνήσιο και ψευδάργυρο, ενώ, σε σύγκριση με το κόκκινο κρέας, περιέχει μικρότερη ποσότητα κορεσμένων λιπαρών. Ωστόσο, η κατανάλωση επεξεργασμένων προϊόντων λευκού κρέατος είναι επιβλαβής για την υγεία και πρέπει να αποφεύγεται.

Εδώ ανήκουν: Κοτόπουλο, γαλοπούλα, πάπια, κουνέλι, κυνήγι, π.χ. φασιανός, ορτύκι, πέρδικα. Επίσης, όλα τα επεξεργασμένα προϊόντα των παραπάνω.

ΣΥΣΤΑΣΗ: Καταναλώνετε 1-2 μερίδες λευκού κρέατος την εβδομάδα. Από αυτό, όσο το δυνατό λιγότερο να είναι επεξεργασμένα.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΜΕΡΙΔΑΣ: Μία μερίδα ισοδυναμεί με 120-150 γραμμάρια μαγειρεμένου λευκού κρέατος.

Παραδείγματα μερίδας: Μισό στήθος κοτόπουλου. Έ

Η Ομηρική Γλώσσα

"Από την εποχή που μίλησε ο Όμηρος ως τα σήμερα, μιλούμε, αναστάνουμε και τραγουδούμε με την ίδια γλώσσα!"
Γιώργος Σεφέρης.

Στο σημερινό μας λεξιλόγιο χρησιμοποιούμε πάνω από 5.000 Ομηρικές λέξεις όπως : αλήθεια, αρετή, γελώ, θρηνώ, νεότης, πατρίς, πλέλαγος, δίκαιος, σκέπτομαι, όπλο, όρκος, βουλή, πόλεμος κ.λπ.

Ποια Ελληνική λέξη είναι αρχαία και ποια νέα; Γιατί μια Ομηρική λέξη μας φαίνεται δύσκολη και ακαταλαβίστικη;

Οι Έλληνες σήμερα ασχέτως μορφώσεως μιλάμε ομηρικά, αλλά δεν το ξέρουμε επειδή αγνοούμε την έννοια των λέξεων που χρησιμοποιούμε.

Για του λόγου το αληθές θα αναφέρουμε μερικά παραδείγματα για να δούμε ότι η Ομηρική γλώσσα όχι μόνο δεν είναι νεκρή, αλλά είναι ολοζωντανή.

Ένας πολύ μεγάλος αριθμός ομηρικών λέξεων κρύβεται μέσα σε σύνθετα ή διάφορα παράγωγα π.χ. :

Την φωνή δεν την ονομάζουμε **αυδή**, λέμε όμως έμεινα αναύδος ή απηύδοσα.

Η γη δεν λέγεται σήμερα **άρουρα** ή **χθών**, παρ' όλα αυτά έχουμε και αρουραίους και υποχθόνιους θορύβους.

Το ψάρι δεν ονομάζεται **λώπη** υπάρχουν όμως αρκετοί λωποδύτες γύρω μας.

Δεν λέμε **κυνά** το φιλώ, ούτε κύσα το εφύλασσα. Λέμε όμως προσκυνώ το εικόνισμα, ενώ το φιλώ αγγλικά λέγεται kiss και γερμανικά kussen.

Το κρεβάτι δεν λέγεται **λέχος**, εμείς αποκαλούμε λεχώνα την γυναίκα που μόλις γέννησε και μένει στο κρεβάτι.

Οι Ιστανόντος ονομάζουν lecho, letto οι Ιταλοί, lit οι Γάλλοι, Lager οι Γερμανοί.

Το συχνά δεν το λέμε **θαμά**, έχουμε όμως πολλούς θαμώνες στα καφενεία.

Το γεύμα ή το δείπνο δεν είναι πλέον **δόρπον**, αυτό όμως δεν μας εμποδίζει να γευθούμε κάποιο επιδόρπιον.

Στους ναιούς υπάρχει πάντα ο νεωκόρος άν και το σκουπίζω, σαρώνω, φροντίζω δεν το λέμε **κορέω**. Αυτό το ομηρικό ρήμα κορέω γέννησε δεκάδες λέξεων στις δυτικές γλώσσες, μέσω των λατίνων, που το δανεισθήκαν και το πρόφεραν curo με την ίδια έννοια: "φροντίζω, επιμελούμαι" π.χ. cura = η θεραπεία, η φροντίδα για το σώμα.

Το πλοίο δεν ονομάζεται πλέον **ναύς**, έχουμε όμως και ναυπηγούς και ναυτιλία με ναυτικούς και ναυστάθμους με ναυτικό με ναυάρχους, ναύτες και ναυμαχίες και ναυαγούς με ναυαγούσστες ...και ναυτοδίκειο και ναυτία.

Το ψωμί μόνο στις εκκλησίες το αποκαλούμε **άρτο**, όμως έχουμε αρτοποιεία, αρτοσκευάσματα.

Μπορεί να μην ονομάζουμε **ιχθείς** τα ψάρια, λέμε όμως ιχθυοπώλης, ιχθυοπαλέος, ιχθυοκαλλιέργεια, κ.λπ.

Αλέξω στην εποχή του Όμηρου σημαίνει εμποδίζω, αποτρέπω.

Τώρα χρησιμοποιούμε τις λέξεις αλεξίπτωτο, αλεξίσφαιρο, αλεξικέραυνο, αλεξήλιο. Αλέξανδρος (αυτός που αποκρύει τους άνδρες) κ.τ.λ.

Με το επίρρημα **τήλε** στον Όμηρο εννοούσαν μακριά, εμείς χρησιμοποιούμε τις λέξεις τηλέφωνο, τηλεόραση, τηλεπικοινωνία, τηλεβόλο, τηλεπάθεια κ.τ.λ.

Λάας ή λας έλεγαν την πέτρα. Εμείς λέμε λατομείο, λαξεύω.

Πέδον στον Όμηρο σημαίνει έδαφος, τώρα

Γράφει ο
Αγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Διευθυντής της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
τ. Γενικού Διευθυντή
Υπουργείου Γεωργίας

λέμε στρατόπεδο, πεδινός.

Πόροι έλεγαν την διάβαση, το πέρασμα, σήμερα χρησιμοποιούμε την λέξη πορεία. Επίσης αποκαλούμε εύπορο κάποιον που έχει χρόματα, γιατί έχει εύκολες διαβάσεις, μπορεί δηλαδή να περάσει όπου θέλει, και άπορο αυτόν που δεν έχει πόρους, τον φτωχό.

Φρηνί είναι η λογική. Από αυτή την λέξη προέρχονται το φρενοκομείο, ο φρονοβλαβής, ο εξαφρενικός, ο άφρων κ.τ.λ.

Υλή ονόμαζαν ένα τόπο με δένδρα, εμείς λέμε υλοτόμος.

Τον θυμό τον αποκαλούσαν χόλο. Από την λέξη αυτή πήρε το όνομα της η χολή, με την έννοια της πίκρας. Λέμε επίσης αυτός είναι χολωμένος.

Νόστος σημαίνει επιστροφή στην πατρίδα. Η λέξη παρέμεινε ως παλινόστηση, ή νοσταλγία.

Άλγος στον Όμηρο είναι ο σωματικός πόνος, από αυτό προέρχεται το αναλγητικό.

Το βάρος το αποκαλούσαν άχθος, σήμερα λέμε αχθοφόρος.

Ο ρύπος, δηλαδή η ακαθαρσία, εξακολουθεί και λέγεται έτσι - ρύπανση.

Από την λέξη αιδώς (ντροπή) προήλθε ο αναιδής.

Πέδη, σημαίνει δέσμο και τώρα λέμε πέδιλο. Επίσης χρησιμοποιούμε τις λέξεις χειροπέδες, ...ορθοπεδικός (όχι ορθοπαδικός!!!).

Από το φάρος, το φως προέρχεται η φράση φαινένες ίδεες.

Άγχω, σημαίνει σφίγγω τον λαιμό, σήμερα λέμε αγχόνη.

Επίσης άγχος είναι η αγωνία από κάποιο σφέμμο, ή από πίεση.

Βρύχια στον Όμηρο είναι τα βαθιά νερά, εξου και το υποβρύχιο.

Φερνή έλεγαν την προίκα. Από εκεί επικράτησε την καλά προικισμένη να την λέμε "πολύφερην νύφη".

Το γεύμα στο οποίο ο κάθε παρευρισκόμενος έφερνε μαζί του το φαγητό του λεγόταν έρανος. Η λέξη παρέμεινε, με την διαφορά ότι σήμερα δεν συνεισφέρουμε φαγητό, αλλά χρήματα.

Υπάρχουν λέξεις, από τα χρόνια του Όμηρου, που ενώ η πρώτη τους μορφή μεταβλήθηκε - η χειρίζεται χέρι, το ύδωρ νερό, η ναυς έγινε πλοίο, στην σύνθεση διατηρήθηκε η πρώτη μορφή της λέξεως.

Από την λέξη χειρίζεται : χειρουργός, χειριστής, χειροτονία, χειραφέτηση, χειρονομία, χειροδικός κ.τ.λ.

Από το ύδωρ έχουμε τις λέξεις : ύδρευση υδραγγείο, υδραυλικός, υδροφόρος, υδρογόνο, υδροκέφαλος, αφυδάτωση, ενυδρείο, κ.τ.λ.

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα παραδείγματα προκύπτει ότι: Δεν υπάρχουν αρχαίες και νέες Ελληνικές λέξεις, αλλά μόνο Ελληνικές.

Η Ελληνική γλώσσα είναι ενιαία και ουσιαστική αδιαίρετη χρονικά.

Η γνώση των εννοιών των λέξεων θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε ότι μιλάμε την γλώσσα της ομηρικής ποίησης, μια γλώσσα που δεν ανακάλυψε ο Όμηρος αλλά προϋπήρχε πολλές χιλιετίες πριν από αυτόν.

Σκοπός μας είναι να ανακαλύπτουμε τις έννοιες των λέξεων για να μπορούμε να επικοινωνούμε καλύτερα.

Πέδον στον Όμηρο σημαίνει έδαφος, τώρα

Τι διαφέρει η κόλαση από τον παράδεισο!

Κάποτε ένας μαθητής ρώτησε τον δάσκαλο του:

"Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στον Παράδεισο και στην Κόλαση;"

"Πολύ μικρή" απάντησε εκείνος, "έχει όμως σοβαρές συνέπειες. Έλα θα σου δείξω την Κόλαση".

Μπήκαν σ' ένα δωμάτιο, όπου μερικοί άνθρωποι καθόταν γύρω από μια τεράστια χύτρα γεμάτη ρύζι. Όλοι όμως έμοιαζαν απελπιστικά πεινασμένοι. Ο καθένας είχε από ένα παράξενο κουτάλι που το κρατούσε από την άκρη με προσοχή κι έφτανε ως τη χύτρα. Κάθε κουτάλι όμως είχε τόσο μακρύ χερούλι που δεν μπορούσαν να το φέρουν στο σόμα τους. Η πείνα και η ταλαιπωρία ήταν φοβερή.

"Έλα" είπε μετά ο δάσκαλος. "Τώρα θα σε πάω στον Παράδεισο".

Μπήκαν σ' ένα άλλο δωμάτιο, πανομοιότυπο με το πρώτο: Ίδια χύτρα ρυζιού, ίδιοι άνθρωποι και ίδια περίεργα κουτάλια. Εκεί όμως όλοι έμοιαζαν ευτυχισμένοι.

"Δεν καταλαβαίνω" είπε ο μαθητής. "Γιατί εδώ είναι όλοι ευτυχισμένοι, ενώ στο άλλο δωμάτιο είναι δυστυχισμένοι, αφού όλα είναι ίδια;"

Ο δάσκαλος χαμογέλασε και απάντησε:

"Εδώ έμαθαν να ταΐζουν οι ένας τον άλλον".

Η Συμφωνία των Πρεσπών

Οι

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Βελτιώνονται οι υποδομές του Δήμου Ιτάμου

Ο Δήμαρχος Καρδίτσας κ. Φώτης Αλεξάκος με άρθρο του στον ημερήσιο τύπο της Καρδίτσας απαριθμεί τα έργα που προγραμματίζει ο Δήμος για τη βελτίωση των υποδομών σε χωριά του τέως Δήμου Ιτάμου, και, μεταξύ αυτών, και της Ραχούλας. Πρόκειται βέβαια για έργα ήσσονος σημασίας και μικρού κόστους.

Επικροτούμε την απόφαση του Δημάρχου, καθότι ό,τι γίνεται στον τόπο μας είναι ωφέλιμο και καλύτερο από το τίποτε. Άλλες όμως είναι οι ενστάσεις μας και έχουν σχέση με την αξιολόγηση και την προτεραιότητα.

Εκείνο που πρωτεύει στη Ραχούλα είναι η αποκατάσταση της φθοράς που έχει υποστεί το Δημοτικό Σχολείο καθώς και το Διοικητήριο του χωριού από

την πολύχρονη εγκατάλειψη. Ειδικά το Διοικητήριο, είναι ένα πολύτιμο απόκτημα για το χωριό, που έγινε περί το 1970, με την οικονομική συμβολή και ομογενών από την Αμερική και στεγάζει -έστω και στην κατάσταση που βρίσκεται- κοινοτικό κατάστημα, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, Μορφωτικό Σύλλογο, Κοινοτικό Ιατρεία, Γραφείο Εκκλησιαστικής Επιτροπής και, μέχρι πρόσφατα, τον Αστυνομικό Σταθμό. Δεν βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση και το Δημοτικό Σχολείο, αφού με κάθε βροχή πλημμυρίζει, ενώ το εσωτερικό κονίαμα έχει αποσαθρωθεί.

Αν τα εν λόγω κτήρια παραμείνουν στο έλεος των

καιρικών συνθηκών, χωρίς τις αναγκαίες επισκευές, η τύχη τους είναι προδιαγραμμένη.

Το χρονογράφημά μας

ΕΤΟΣ ΕΚΛΟΓΩΝ

Έτος εκλογών το 2019· και μάλιστα πολλαπλών εκλογών: δημοτικών, περιφερειακών, εθνικών και ευρωεκλογών. Φαντάζεστε το πλήθος των υποψηφίων κάθε πόλης, κάθε επαρχίας. Σχεδόν ο μισός πληθυσμός της χώρας θα ζητήσει την ψήφο μας, άλλοι για το Κοινοβούλιο, άλλοι για το Δήμο, για την περιφέρεια, και άλλοι - οι πιο φιλόδοξοι- για την περιζήτητη και χρυσοφόρα Ευρωβουλή.

Ασφαλώς, κανείς δεν γνωρίζει πότε θα γίνουν οι εκλογές, όλοι όμως μαντεύουν, γιατί οι εκλογές διαχέουν ένα δυνατό άρωμα και, όπως συμβαίνει με όλα τα αρώματα, άλλοι το οσφραίνονται από μακριά και άλλοι - ανάλογα με τη μύτη τους- όταν πλησιάζουν κοντά!

Κι είσι, πριν καλά καλά ξεμυτίσει το νέο έτος 2019, αρχίζει να μυρίζει εκλογές. Τον χορό τον ανοίγει πρώτη η ίδια η κυβέρνηση, αρχίζοντας να μοιράζει εδώ κι εκεί μικροεπιδόματα και άλλες παροχές και τάζοντας παραδείσους για τα επόμενα χρόνια, αν την ξαναεμπιστευτούμε. Και μη φανταστεί κανείς ότι εννοούμε μόνο τη σημερινή κυβέρνηση. Το ίδιο έκαναν όλες οι κυβερνήσεις.

Με το που μύρισε εκλογές, άρχισε και η κινητοποίηση των υποψηφίων για τα διάφορα πόστα. Δεν μιλούμε για την Ευρωβουλή, γιατί εκεί οι υποψήφιοι καθώς και η σειρά τους στο ψηφοδέλτιο καθορίζονται από τα υψηλά κλιμάκια των κομμάτων. Όλοι οι άλλοι υποψήφιοι που εξαρτούν την επιτυχία τους από τη λαϊκή ψήφο, άρχισαν να μας πλησιάζουν. Φωτογραφίες - ωραίες φωτογραφίες! - και συγκινητικές επιστολές στον τύπο, αγκαλιές, φιλιά και φιλικό χτύπημα στην πλάτη, ένδειξη ενδιαφέροντος για την υγεία μας, για τα παιδιά, για τη σύζυγο... Και αναρωτιέται ο ψηφοφόρος: μα αυτόν από τις προηγούμενες εκλογές έχουμε να τον δούμε, τώρα, πώς και τέτοιο ενδιαφέρον; Άλλα, εκλογές έρχονται! Όσοι κατέχουν ήδη θέσεις εξουσίας και τις ξαναδιεκδικούν, άρχισαν ήδη να βουλώνουν καμιά λακκούβα στους δρόμους και να εκτελούν διάφορα μικροέργα, ενώ παράλληλα επιδίονται κι εκείνοι στο κυνήγι της ψήφου.

Παλιότερα, γίνονταν και άλλα, πιο γραφικά. Σε χωριό του καρδιτσιώτικου κάμπου, ο βουλευτής που διεκδικούσε την επανεκλογή του, χαιρετάει εγκάρδια όλους τους παρευρισκόμενους κατοίκους. Ξαφνικά, βλέπει μπροστά του το μπαρμπα-Μήτρο. Τον χαιρετά εγκάρδια, του σφίγγει και τα δυο χέρια και, μεταξύ άλλων, τον ρωτά: "Ωρέ, μπαρμπα-Μήτρο, το 'χς ακόμα ικείνου του σκλί, του παρδαλό;" Και ο ξαφνιασμένος μπαρμπα-Μήτρος: "Αρά, τουν θ' μάσι ακόμα τουν παρδάλη;" "Ούλα τα θ' μάμι, μπαρμπα-Μήτρο".

Βαγγέλης Χαραλαμπάκος

Νέους τίτλους κατακτά ο φέρελπις συγχωριανός. Αν και μόλις 16.5 ετών αγωνίστηκε στην κατηγορία ανδρών στους επίλεκτους της Βόρειας Ελλάδας και κατέκτησε το ασημένιο μετάλλιο. Προσφάτως προκρίθηκε και για το Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα της Βαρκελώνης.
Συγχαρητήρια!

Τα μεγαλύτερα θηρία της γης

"Εν μεν όρεσι, άρκτοι και λέοντες.
Εν δε πόλεσι, τελώναι και συκοφάνται"
(Στα μεν βουνά, αρκούδες και λιοντάρια.
Στις δε πόλεις, φορομπήχτες και συκοφάντες)
Θεόκριτος

Μονομελές το Προεδρείο της Ραχούλας

Πέρασαν ήδη 4 χρόνια και φέτος είναι χρονιά αυτοδιοικητικών και περιφερειακών εκλογών. Συγκεκριμένα οι εκλογές θα γίνουν στις 19 Μαΐου και οι επαναληπτικές στις 26 Μαΐου. Οι αλλαγές που φέρνει ο Κλεισθένης στον τρόπο εκλογής των κοινοτικών συμβουλίων είναι σημαντικές αλλά λίγοι φαίνεται να τις γνωρίζουν.

Εκλογή προέδρου της κοινότητάς μας.

Στο χωριό μας στην απογραφή του 2011 καταγράφηκαν συνολικά σε όλους τους οικισμούς 286 κάτοικοι. Έτσι επειδή ο αριθμός των μόνιμων κατοίκων είναι μικρότερος των 300 κατοίκων σύμφωνα με τον νέο νόμο, για πρώτη φορά το συμβούλιο θα είναι μονομελές, δηλ. θα εκλεγεί μόνο πρόεδρος. Το ψηφοδέλτιο θα είναι ενιαίο, δεν θα υπάρχει επικεφαλής και θα εκλεγεί ο υποψήφιος ή η υποψήφια που θα πάρει τις περισσότερες ψήφους από την πρώτη Κυριακή. Το κοινοτικό ψηφοδέλτιο θα είναι ανεξάρτητο και δεν θα έχει καμία σχέση με τα ψηφοδέλτια των υποψηφίων δημάρχων για το Δήμο Καρδίτσας.

«Άνθρωπον ζήτω»